

Lokal bruk av
Reisa nasjonalpark / Raisia albmotlas meahcci
og
Raisduottarhaldi landskapsvernområde /
Raisduottarhaldi suodjemeahcci

Innhold

Innledning.....	2
Sammendrag.....	3
Formål og prosjektbeskrivelse.....	5
Begrepsavklaring og tegnforklaringer.....	5
Gjennomføring og metode.....	8
Om verneområdene.....	9
Område 1 Sieimma – Imo – Luvddid.....	12
Område 2 Imo – Raisjavri.....	30
Område 3 Coalbmevaggi – Somajavri.....	39
Område 4 Guolasjavri – Halti.....	46
Område 5 Raisjavri.....	54
Andre områder/resultater.....	61
Mer om næringsbruk.....	63
Kilder.....	66

Innledning

Utredning av lokal bruk av Reisa nasjonalpark og Raisduottarhaldi landskapsvernområde er utført av Halti nasjonalparksenter AS, delvis i samarbeid med Statskog SF/Fjelltjenesten, etter oppdrag fra Fylkesmannen i Troms, Miljøvernavdelinga. Delutredningen skal være et grunnlag for forvaltningen av verneområdene og utarbeidelsen av en egen forvaltningsplan for disse.

Fokus for kartleggingen har vært bruk av utmark av den fastboende befolkningen i Nordreisa og Kåfjord kommuner, og hvilke brukere/grupper som i dag bruker konkrete områder. Med andre ord er det ”dagens bruk” (her tolket som de seneste 5 årene) som er kartlagt. Det er grunn til å presisere at lokal bruk og fastboendes bruk vanskelig kan skilles ut fra total bruk. Det er fordi de ulike brukergruppene i mange tilfeller kan være ute på tur samtidig og at det kan være kombinasjoner av lokale brukere sammen med gjester, turister og regionale brukere.

Det er utført egne kartlegginger og registreringer av samisk bruk av områdene og kulturminneregistreringer av andre instanser, og dette er følgelig ikke inkludert i denne utredningen.

Alle omtalte områder ligger i sin helhet på statsgrunn og innenfor grensene til Nordreisa kommune, og omfattes av de generelle regler som gjelder for jakt, fiske, ferdsel og bærplukking.

Kartbilder som er brukt i denne rapporten er hentet fra www.nordreisa.kommune.no sin karttjeneste på Internett. Det tas forbehold om at alle opplysninger ikke er påført kartet. Våre påtegninger er å anse som omtrentlig, for å illustrere ulike forhold og tema.

Kartleggingen er gjennomført i forstand av generell bruk av områdene under den forutsetning at områdene allerede har en vernestatus (1986). Det er derfor ikke gjort vurderinger mht klassifiseringer som egnethet, variasjon, opplevelseskvaliteter osv som ofte benyttes innenfor den såkalte verdsettingsmetodikken (DN Håndbok 25-2004).

Denne rapporten omtaler kartlegging i type aktivitet og geografisk forstand med hovedvekt på lokal bruk, med det formål å avtegne et bruksmønster, som igjen skal være et grunnlag for forvaltningsplanlegging.

Vi takker alle som har bidratt med innspill og kommentarer til arbeidet! Det har ikke vært mulig å rekke fram til alle brukere av områdene, men foreliggende materiale må sies å kunne gi et godt overblikk over den bruk som er i dag.

Arbeidet ble påbegynt i desember 2008, og slutført i midten av mars 2009.

Storslett, 16.03.2009

Sammendrag

Kartleggingen av bruk fra Nordreisa og Kåfjord side viser at verneområdene er i aktiv bruk av mange brukergrupper året rundt. Sesongvariasjonen er forholdsvis klassisk, i form av at barmarksesongen i all hovedsak er den mest intensive. Området Coalbmevaggi til Somajavri er her et unntak da dette er et område med scooterløype som brukes mye vinterstid fra både Nordreisas og Kåfjords side til mai.

Det finnes få tall for bruken av disse verneområdene, og for norske nasjonalparker sett under ett, men det totale antallet brukere anses for å ikke være spesielt høyt eller intensivt sammenliknet med andre nasjonalparker her i landet eller i våre naboland Finland og Sverige. Det må her presiseres at fraværet av registreringer og tallmateriale gjør at det er vanskelig å skille ut kun lokal bruk fra total bruk. Det er fordi det er en del sammenblandinger av brukergrupper og definisjonsutfordringer knyttet til arbeidet. For eksempel kan lokale brukere ta med seg gjester inn i verneområdene, enten som vennskaps- eller nettverksturer, eller at det er snakk om salg/service av tjenester knyttet til transport, guiding, utstyr, hytter og andre opplevelsesrelaterte tjenester. Man kan likevel hevde at de resultater som framkommer i all hovedsak tegner et bilde av lokal bruk.

Det mest intensivt brukte området er strekningen Sieimma – Nedrefoss i område 1, deretter Raisjavri i område 5 og så Guolasjavri i område 4. Det er et tydelig bilde av at disse tre områdene kan defineres som såkalte innfallsporter av stor betydning for mange brukere.

Av alle områdene i RNP og RLVO er det de sørligere/vestligere områder fra omtrent Jiert/Imo og inn til Njallaavzi (grensene mot Finnmark fylke og Finland) som framstår som de minst brukte. De er også de minst tilgjengelige mht adkomst.

Næringsmessig er det område 1 Sieimma – Imo som peker seg ut som det mest brukte. Totalt sett er det ikke utstrakt næringsmessig bruk av områdene, men det er tydelig at elvebåttrafikk, laksefiske og rypejakt har stor betydning for enkeltaktører knyttet til slik næring.

Mollisfossen i område 1 framstår som den største enkeltattraksjonen/naturattraksjonen i RNP. Det framkommer at omtrent 70% av all ferdsel sommerstid inn i RNP foregår ved bruk av elvebåt. Det gjør at elvestrengen og dalbunnen i RNP har mange brukere (i lokal målestokk) fordelt på et lite areal.

Det forekommer noe bruk av verneområdene fra Finland, både over riksgrensen men også inn via Guolasjavri og litt via Raisjavri. Tall for dette er ikke tilgjengelige, men utsagn fra Metsahallitus i Finland/Turistinformasjon på Kilpisjarvi tilsier at mest brukt veg inn er sommerstid via Guolasjavri og opp på Halti og Raisduottarhaldi. Den finske toppen 1331 m.o.h. har vel 3000 besøkende som signerer i vardeboka hvert år. En god del av disse går også på norsk topp 1361 m.o.h.

Utenom de fem delområdene som er beskrevet er det også avdekket betydelig bruk av de vestlige områdene/kantene av selve dalføret fra Sieimma og oppover mot Holgagorsa og Vuomatakka i forbindelse med rypejakt om høsten. Også hele Geatkevuopmi er et godt brukt område ifb med rypejakt. Videre er det også avdekket relativt mye bruk av områdene vest for dalføret og sør for Carajavri i forbindelse med skiturer og isfiske, inn mot Sidusgohpi..

På neste side er det satt opp en tabellarisk oversikt for de fem ulike områdene, som er ment å skulle gi en noenlunde oversikt over bruk og aktiviteter.

Sammenheng og tabellarisk oversikt for bruk av RNP/RLVO

Type bruk/aktivitet:	Område 1 Siemma - Imo	Område 2 Imo - Raisjåvre	Område 3 Coalbmme - Soma	Område 4 Guolas - Halti	Område 5 Raisjåvre
Fiske anadrome arter	***	X	X	X	X
Fiske innlandsarter, vann/elv	*	**	**	**	***
Vandringer og turgåing	***	*	**	**	***
Sykling	S	S	*	*	*
Kanopaddling/kajakkpaddling	**	S	X	*	*
Elvebåtturer	***	X	X	X	X
Jakt rype	***	**	*	*	***
Jakt elg	**	S	X	X	S
Nordkalottleden	***	**	**	X	**
Turmål (topp, vann, annet interessepunkt)	***	**	**	***	***
Forskning, utredning, undervisning	*	*	*	*	**
Bærplukking	**	*	*	*	***
Annen høsting (sopp, planter, plukkhogst og lignende)	*	*	S	*	*
Turisme/næringsvirksomhet	***	*	**	**	**
Ridning/hest	X	S	*	*	*
Skiturer	***	*	**	**	*
Scooterløype/-turer	X	X	***	X	*
Isfiske	X	*	**	X	**
Isklatring/fosseklatring	*	X	X	X	X
Hundekjøring	*	*	**	*	*
Hytte, turmål og nærområdebruk	***	**	***	S	***
Turmål (topp, vann, annet interessepunkt)	***	*	**	***	***
Nordkalottleden	***	*	**	X	**
Snarefangst ryper	S	S	X	X	S
Turisme/næringsvirksomhet	**	*	*	*	*

Forklaring: * = Brukes noe, evt sesonger ** = Brukes jevnlig i aktuellperiode/sesonger *** = Brukes mye i de aktuelle perioder/sesonger

S = sjelden/svært sesongbetont

O = oppsyn/forvaltning/skjøtsel

X = ikke relevant

Formål og prosjektbeskrivelse

Oppdragets formål var å:

”Utrede lokal bruk av Reisa nasjonalpark / Raisa albmotlas meachhi og Raisduottarhaldi landskapsvernområde / Raisduottarhaldi suodjemeachhi, som et grunnlag i forvaltningen av verneområdene.”

I forlengelsen av dette var det presisert at oppdraget omfattet verneområdene i sin helhet, men at følgende delområder skulle prioriteres:

1. Reisadalen, på strekningen nasjonalparkgrensen ved Sieimma – Imo
2. Reisadalen, på strekningen langs Nordkalottleden Imo – Raisjavri
3. Coalbmevaggi – Halti
4. Guolasjavri – Halti
5. Området rundt Raisjavri

Fokus for kartleggingen har vært bruk av utmark av den fastboende befolkningen i Nordreisa og Kåfjord kommuner, og hvilke brukere/grupper som i dag bruker konkrete områder.

Begrepsavklaring

I arbeidet med rapporten blir det brukt en del forkortinger av enkelte navn (områder, etater osv.). Nedenforstående liste gir en oversikt over disse:

RNP	=	Reisa nasjonalpark
RLVO	=	Raisduottarhaldi landskapsvernområde
FMVA	=	Fylkesmannens miljøvernavdeling
DN	=	Direktoratet for naturforvaltning
F-SNO	=	Fjelltjenesten Statens naturoppsyn
RBD	=	Reinbeitedistrikt
NoKo	=	Nordreisa kommune
TT/DNT	=	Troms Turlag/Den norske turistforening
NSB	=	Nordreisa scooter- og båtforening
NJFF	=	Nordreisa jeger- og fiskerforening

Kart og tegnforklaringer

Utover i rapporten vil det bli brukt en del kartbilder og tegn på disse. På de to neste sidene angis det forklaringer til tegn og symboler som står på kartene.

Tegnforklaring (Grønn sirkel = barmarksaktivitet, oransje sirkel = vinteraktivitet)

Fiske anadrome arter		Skitur	
Fiske innlandsarter, vann/elv		Scoterløype/-turer	
Vandringer og turgåing		Isfiske	
Sykling		Isklating/fosseklating	
Kanopadling/kajakpadling		Hundekjøring	
Elvebåtturer		Hytte, turmål og nærområdebruk	
Jakt rype		Turmål (topp, vann, annet interessepunkt)	
Jakt elg		Nordkalottleden	
Nordkalottleden		Snarefangst ryper	
Turmål (topp, vann, annet interessepunkt)		Turisme/næringsvirksomhet	

Forskning, utredning, undervisning		Jakt rype	
Bærplukking			
Annen høsting (sopp, planter, plukkhogst og lignende)			
Turisme/næringsvirksomhet			

Tegn som brukes viser ulike kategorier av aktivitet. I praksis vil det ofte forekomme overlappende aktiviteter, for eksempel ved at en som kjører elvebåt også går til fots et stykke – eller at det er en kombinasjon av vandring og elvebåttur, eller kanopaddling og elvebåttur osv.

Bruk av sirkel/ellipse viser at angjeldende område er et kjerneområde for en eller flere typer aktiviteter. Egen tekstboks i kartet gir nærmere beskrivelse av bruken.

På generelt grunnlag er det knyttet betydelige bruksinteresser fra allmenne grupper til alle hyttene som befinner seg nede i selve hoveddalføret, samt til Nordkalottleden som er stien som knytter hyttene sammen. Her vil det også være snakk om bruk av områdene knyttet til drift og tilsyn av sti, hytter og anlegg.

Gjennomføring og metode

Arbeidet med kartleggingen har vært gjennomført ved innsamling av data fra skriftlige kilder, databaser/registre og ved oppsøkende kontakt (møter og telefonsamtaler) til enkeltpersoner og kommunene. I oppstarten av prosessen ble det sendt ut i alt 62 brev med skjema, til ulike lag, foreninger, bedrifter og kommunene Nordreisa og Kåfjord. Det har kommet inn svar fra 9 av disse.

Det har vært avholdt to åpne informasjonsmøter (bekjentgjort i utsendte brev) på kveldstid på Halti nasjonalparksenter, 17.02. og 19.02.2009. Her møtte det til sammen 6 personer.

Resultatene er presentert i form av tekst, tabeller og opplysninger om bruken. Kartbilder er brukt for å gi supplerende informasjon og for å underbygge det bildet som trer fram. Det har ikke vært ressurser til å framstille resultatene på digitalt kartgrunnlag.

Det er ikke gjort egne kvantitative eller kvalitative undersøkelser, analyser eller sammenligninger mellom brukergruppene.

Kartleggingen av bruken er vanskelig, rent metodisk. Det er svært lite tallmateriale tilgjengelig eller systematisert. Det som kommer fram i denne utredningen bygger på kjennskap til områdene som er sammenholdt med innspill fra informanter, Fjelltjenesten og utsendte kartleggingsskjema. Fra Finsk side har vi fått opplysninger fra Metsahallitus om de tall og erfaringer de har der.

Det presiseres at fraværet av registreringer og tallmateriale gjør at det er vanskelig å skille ut kun lokal bruk fra total bruk. Det er fordi det er en del sammenblandinger av brukergrupper og definisjonsutfordringer knyttet til arbeidet. For eksempel kan lokale brukere ta med seg gjester inn i verneområdene, enten som vennskaps- eller nettverksturer, eller at det er snakk om salg/service av tjenester knyttet til transport, guiding, utstyr, hytter og andre opplevelsesrelaterte tjenester.

Når det gjelder bruken av resultatene fra Nordreisa kommune sitt prosjekt "Arktiske nasjonalparkopplevelser" og tellere (trykkfølsomme matter og varmfølsomme sensorer) så er det følgelig slik at de ikke skiller mellom hvem som passerer og registreres, kun antallet. Det er derfor ikke mulig å skille ut hvem som er lokale og hvem som er "fremmede" brukere.

Man kan likevel hevde at de resultater som framkommer i all hovedsak tegner et bilde av lokal bruk og et lokalt bruksmønster som kan danne grunnlaget for videre planlegging.

Det er viktig å merke seg at også delområder som her ikke er omtalt (innenfor verneområdene) kan ha/har stor verdi for brukere. Det ut i fra at større sammenhengende områder er viktig for friluftsliv og lokal rekreasjon i seg selv, og at det i mange tilfeller er slik at "noen" har et sted, et vann, en dal eller en topp de besøker utenom allfarvei. Det er derfor viktig å merke seg at lite brukte områder har stor egenverdi.

Omtalen av områdene er i hovedsak skrevet slik at man ankommer/bruker områdene fra nord (Nordreisa og Kåfjord) mot sør. Ved omtale av Raisjavri er det omtalt slik at man ankommer fra øst.

Statskog SF/Fjelltjenesten har vært trukket inn i deler av arbeidet mht faglig bistand i kraft av sin kjennskap til områdene gjennom skjøtsel, registreringer og oppsyn.

Verneområdene

Reisadalen strekker seg i nordvestlig retning fra et viddelandskap i sørøst gjennom et mer alpint landskap nærmere kysten i nordvest. Naturen er spesiell, med trange daler og kløfter, og hoveddalføret som skjærer seg ned som en stor canyon i fjellvidda omkring. Her finnes både eldre og nyere landformer av stor geologisk interesse. Hovedelva og sideelvene danner en rekke fosser, Mollisfossen og Imofossen er de mest kjente. Vegetasjonen og dyrelivet er rikt og særpreget.

Nedbørsfeltet dekker 2.692 km² som er 3/4 av arealet i Nordreisa kommune. 85 % av arealet ligger over skoggrensa. Hovedelva, Reisaelva/Ráiseatnu, har en lengde på omtrent 12 mil fra Ráisjávri til utløpet i sjøen.

Reisa nasjonalpark ble opprettet i 1986, samtidig med Raisduottarhaldi landskapsvernområde, og er viktige deler av vår naturarv.

Landskapet

Fra Saraelv sørøstover til Imo blir dalen stadig smalere, med bratte dalsider. Reisaelva slynger seg i dalbotnen uten store fosser. En rekke sideelver og daler munner ut i hoveddalen, med Giebaávži som den mest markerte kløfta og Mollesjohka som den største sideelva. Flere fosser pryder dalsidene. Størst er Mollisfossen (Mollešgorži) med en høyde på 269 m, hvorav de nederste 140 metrene er fritt fall.

Ráisjávri (5,1 km²) er hovedkilden og den største innsjøen i vassdraget. Herifra renner Ráiseatnu først igjennom et relativt flatt viddelandskap, for så å danne ei trang kløft for samløpet med Njállajohka.

Områdene i de indre deler tilhører Finnmarksvidda, med ganske små høgdeforskjeller, mange vann, vidstrakte myrer og glisne fjellbjørkeskoger.

Øst for Reisadalen og nord for Ráisjávri finner vi hovedsakelig høgfjellsområder, med Beahcegealháldi (1.324 m.o.h) mot Kvænangen, som det høyeste. Fjellene er avrundet, og elvedalene er stort sett grunne. Et markert unntak fra dette er Giebaávži.

Vest og nord for Reisadalen og Njálláávži finner vi høgfjellsområder som Raisduottarhaldi landskapsvernområde med liknende topografi som på østsida. Ved grensa mot Finland og Kåfjord kommune, rager fjellmassivet Ráisduottarháldi 1.361 m.o.h. Her markerer en noe lavere topp både selve riksgrensa og høyeste punktet i Finland, 1331 m.o.h..

Plante- og dyreliv

Stor variasjon i berggrunn og landskap gir området et rikt mangfold i flora og fauna. Plante- og fuglelivet er blant de mest artsrike i Nord-Norge med innslag av flere østlige og nordlige arter, og rovfugler har gode livsbetingelser her.

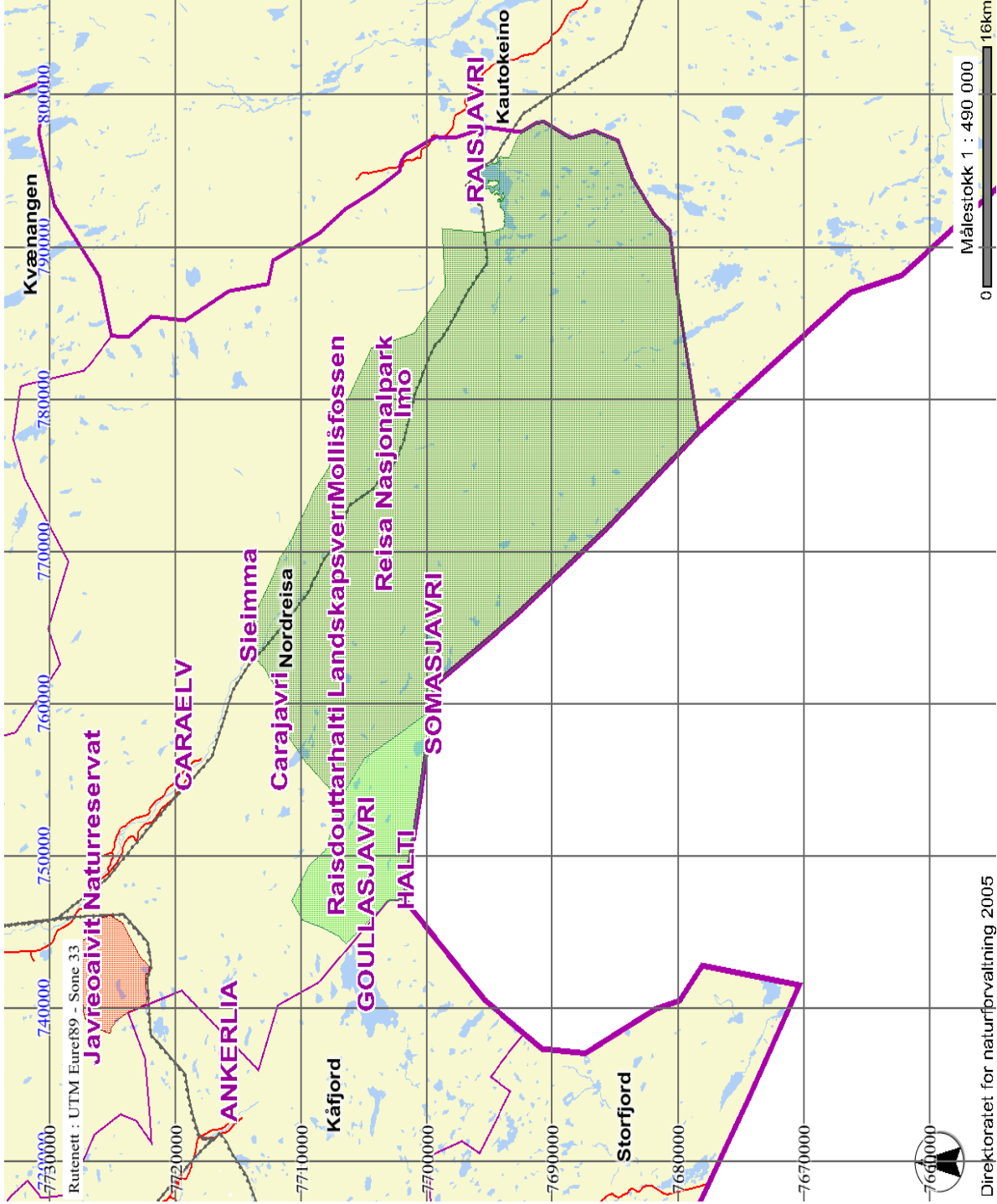
Rovdyr som jerv og gaupe er vanlige syn i områdene mens ulv, bjørn og fjellrev er mer sjeldent. I selve vassdraget kan man fiske laks, sjørret og sjørøye. I sørligere deler er det også abbor, lake, sik og gjedde i tillegg til røye og ørret.

Naturbruk

Reisadalen preges av tre ulike kulturer som alle har brukt naturområdene; samisk, norsk og kvensk/finsk. Bosetting i Reisadalen kan spores tilbake til 1500-tallet da samiske veidesamfunn holdt til her, og på 1700-tallet kom det fast bosetting av innvandrere fra Finland. De finske innvandrerne brakte med seg den særegene elvebåten/stakebåten som den dag i dag kan sees brukt i dalen – men nå som motorbåt. I dag drives det moderne, aktiv samisk reindrift med motoriserte kjøretøy i Reisa nasjonalpark. Lokalbefolkningen og tilreisende bruker dalen til friluftsliv, jakt og fiske med båt og til fots.

I Reisa nasjonalpark og Raisduottarhaldi landskapsvernområde drives det i dag moderne reindrift i begge områdene. Foto: Halti nasjonalparksenter AS

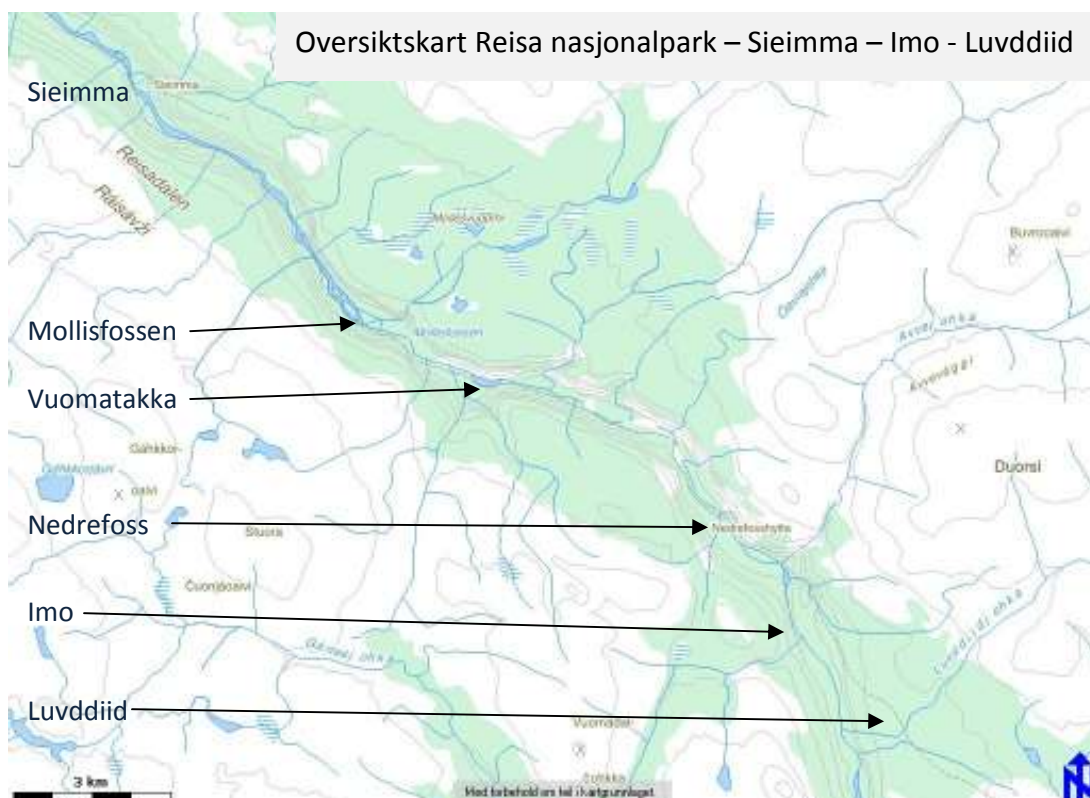
Område 1: Sieimma – Imo - Luvddiid

Generell beskrivelse

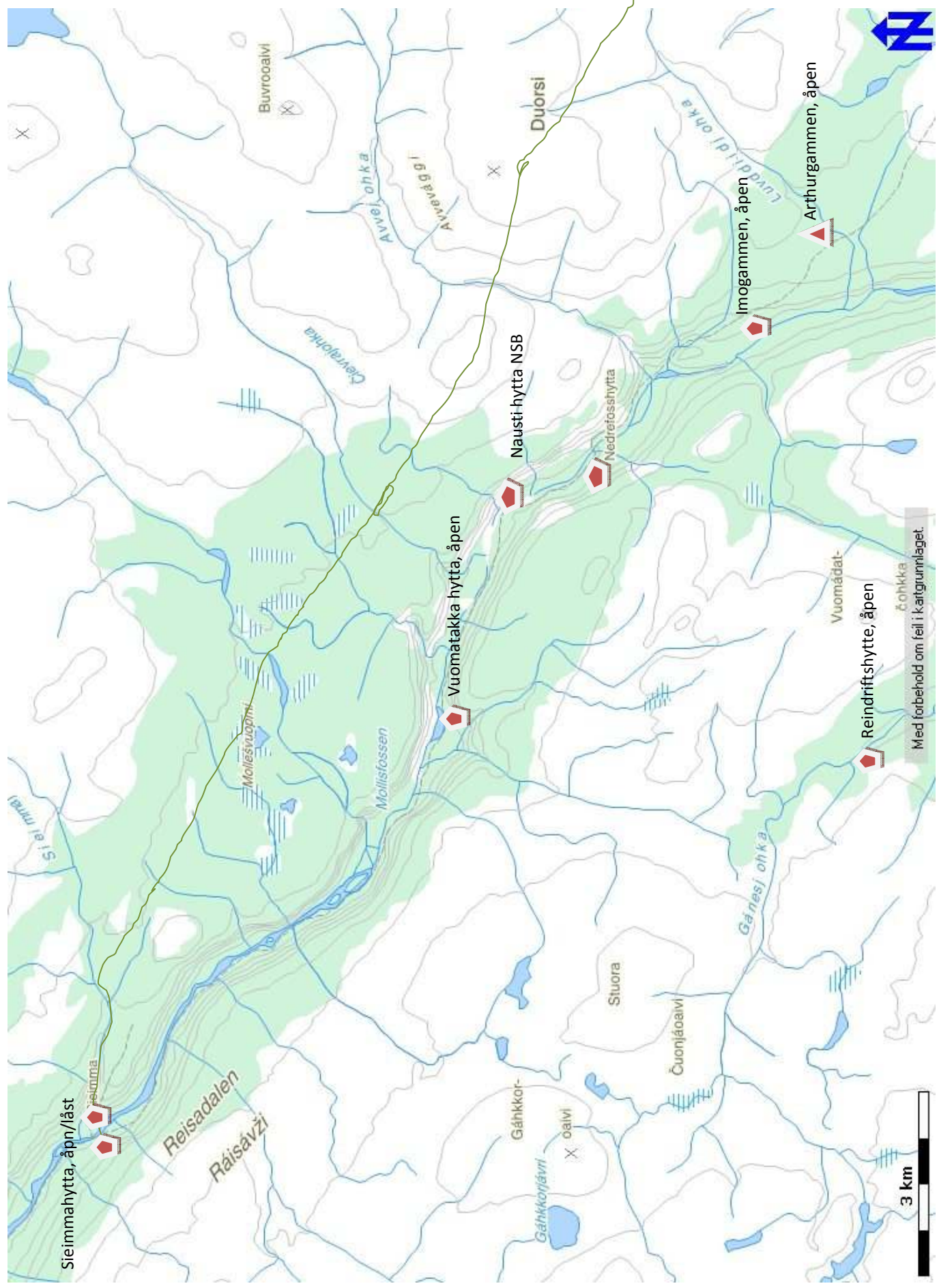
Om lag 10 km ovenfor vegenden i Saraelv i Reisadalen møter man grensen til Reisa nasjonalpark, ved Sieimma. Her finnes det to hytter, hhv øst og vest for elva. På østsiden er hytta delt i to avdelinger, en åpen og en låst. Den åpne avdelinga er for allmenn bruk. Den låste delen er for så vidt også for allmenn bruk, men krever at man gjør en bestilling av døgn/periode i forkant (kr 200,- pr døgn) og får utlevert nøkkel. Hytta på vestsiden, der stien går, er låst og benyttes av Statskog/Fjelltjenesten i tjenestesammenheng og er ikke allment tilgjengelig. Tilgang til hytta på østsiden er ved bruk av liten båt/jolle som ligger på vestsiden, som kan benyttes av de ferdende som kommer opp eller ned dalen langs stien. Båten gir også tilgang til østsiden for de som ønsker å krysse elva for å gå opp stien ved Sieimmanjunni (Sieimmanasen), opp til Sieimmarvarri og videre innover Mollisvuopmi, der det er attraktive jakt- og fiskeområder, noe bærplukking og turgåing. Statskog opplyser at båten primært er tiltenkt hyttebrukere.

Stien (Nordkalottleden) starter ved Saraelv, går i dalbunnen opp til Sieimma og fortsetter gjennom nasjonalparken opp til Imo området, med en avstikker og sidesti til selve Imofossen. Underveis passerer man i rekkefølge/distanse fra Saraelv:

- Sieimma, ca 9 km
- Mollisfossen, ca 19 km
- Vuomatakka, ca 22 km
- Nausti/Naustnes, ca 26 km
- Nedrefoss, ca 29 km
- Imo, ca 33 km
- Luvddiid, ca 36 km

Oversiktskart Reisa nasjonalpark – Sieimma – Imo - Luvddi

Stien må i all hovedsak sies å være enkel å ferdes etter, med noen unntak knyttet til grov ur like før Sieimma og et bratt klippeparti like ovenfor Nedrefoss. Ved Sieimma er høyden ca 103 m.o.h. og ved Nedrefoss ca 140 m.o.h. Deretter stiger det opp mot Imoplatået 200 m.o.h. og Luvddiid som ligger på 440 m.o.h. Stien går langs elvas vestre bredd opp til Nedrefoss, der den krysser Reisaelva over til østsiden ved en hengebru.

I perioder med flom og høy vannstand kan en del av sideelvene bli store og være krevende mht båtferdsel, kanopadling, vading og passering. Reisaelva er i seg selv variert og opplevelsesrik, med mange flotte, mindre sideelver. Mollisfossen (Mollisjohka) er nok den mest kjente plassen og sideelven i dalen, og imponerende med sine totalt 269 meter fall. Anadrome laksefisker vandrer helt opp til Imofossen, og gjør elva attraktiv for fiske fra Sieimma til Imo. Reisa Elvelag administrerer ordningen med fiskekort for Reisaelva. Jakt administreres via Statskog SF sin kortordning.

Sieimmahytta ved grensen til nasjonalparken, sett fra sørvest mot nordøst. Hytta har to avdelinger, der den øvre (til høyre) alltid er åpen. Foto: Halti nasjonalparksenter AS

Vinterstid er all ferdsel i hovedsak langs elva på elveisen, med kortere strekninger langs kanten i partier hvor elva kan være åpen. Det er ikke tillatt med rekreasjonskjøring med snøscooter i verneområdene. Fra slutten av januar til ut i april når isen går, er ferdselen størst – men også i mørketiden er det tydelig bruk av området. En del hundekjøring med flerspenn forekommer, som regel langs elva opp til Nedrefoss og i noen tilfeller også opp Imo og mot Raisjavre.

Dalføret i seg selv er relativt trangt, med et canyonpreg. Sidedalene er trange og uveisomme i nedre og midtre deler, mens det ved Vuomatakka og Nedrefoss er mer vidt og åpent med tilgang til Geatkevuopmi (og indre områder) på sørvestsiden. Ved Sieimma er det naturlig god tilgang til Mollisvuopmi nordøst for dalen, og fra Imo er det enkel tilgang til Luvddiidvuopmi på samme side og for øvrig mot Raisjavre.

Til venstre hytta ved Nausti, som eies av Nordreisa Scooter- og Båtforening. Åpen hytte, badstue i bakkant til venstre.

Til høyre hytta ved Nedrefoss (av mange kalt Fossestua), som eies av Troms Turlag. Ny badstue er oppført i 2008, til venstre og nedenfor hovedhytta.

Naturen og landskapet gjør at elvestrengen og dalbunnen i seg selv favner om mange brukere og ulike brukergrupper, i mange tilfeller side om side. Tidligere rapporter og planer bekrefter også dette området som det mest brukte (utkast til forvaltningsplan for RNP).

I et mer historisk perspektiv var områdene opp til Imo også de mest brukte når det gjaldt utmarksnæring, sett fra Nordreisa. Her er det mange milebotner langs elva hele veien opp til Imo, der det også den dag i dag finnes velter av røtter som var tiltenkt opphugging til mileved. Både matfiske og turistfiske etter laks har vært drevet opp til Nedrefoss og Imo. Det ble også oppført en hytte ved Nedrefoss i 1938 (Tromsø og Omegn Turistforening), med det formål å huse turister og laksefiskere i tillegg til vandrere/brukere.

Hele området må anses å være lett tilgjengelig, og er mye brukt både sommer og vinter, med utvilsomt størst bruk i barmarksesongen. De aller fleste brukergrupper er registrert i delområdet, sommer og vinter.

Nordkalottleden/stien følger i hovedsak elva i dalbunnen i hele området til Øverfossen, der den går noe øst for selve elva og oppover mot Imo og Luvddiid. Fra Øverfossen går det også en sti/avstikker som følger østre kant av elvejuvet fra Øverfossen til Imofossen.

*Verneområdene byr på rike muligheter for skiturer også høyt til fjells. Her vest for Raisduottarhaldi.
Foto: Halti nasjonalparksenter AS*

Det er mulig å ta seg opp til Nedrefoss med elvebåt, men størsteparten av elvebåtbrukerne stopper noe lengre nede som ved hytta ved Nausti, eller ved andre leirplasser/steder nedenfor Nausti, og ved Mollisfossen. Bruk av motorisert elvebåt er hjemlet i verneforskriften. Bruk av elvebåt kombineres ofte med andre typer aktiviteter og hyttebesøk samt kjøring i forbindelse med turisme, laksefiske og jakt – og utgjør dermed en hovedbrukergruppe i seg selv. Et stort antall leir- og bålplasser langs elva (Fjelltjenesten, rapport 2003 ”Registrering av leirplasser”) dokumenterer at elva aktivt brukes med båt.

Elva er relativt enkel å bruke med kano ved ordinær vannstand, men krever svært gode padleferdigheter ved høy vannstand. De fleste benytter elvebåt for transport av kanoer oppover elva, unntaksvis padles det motstrøms og oppover inn i verneområdene.

De senere årene er det registrert økende aktivitet av is- og fosseklating i områdene ovenfor Sieimma og helt opp til Imo og Spanijåkka. I mørketiden og tidlig på vinteren er det størst ferdsel på ski til Sieimma og videre til Mollis, ofte kombinert med overnattinger i Sieimmahytta.

Senere på vinteren er det større grad av ferdsel på ski også til Nedrefoss og over til Raisjavre – og motsatt vei. Fra Nedrefoss er det vanlig å ta turer sørvestover, opp i Geatkevuopmi, mot Jierta og også (mer sjelden) mot hyttene Deatnumuotki og Sidusgohpi (åpne hytter).

Det er også vanlig å gå fra Nedrefoss og vestover til Somajavri og hytta der, og/eller gå langs Nordkalottleden. Videre er det også vanlig å gå fra Nedrefoss via Geatkevuopmi og nordover til Carajavri. (For alle turer gjelder det at ruten kan gås begge veier.)

Sieimmahytta brukes også via dispensasjon for snøscooter og er utgangspunkt for turer videre på ski innover i verneområdene og for jakturer i Mollisvuopmi.

Hele verneområdet er etablert på statsgrunn. Forvaltningsmyndighet er Fylkesmannen i Troms, skjøtsel og oppsyn utføres av Fjelltjenesten SNO.

Bruk av elvebåt i Reisaelva går langt tilbake i tid, da staking var vanlig og båtene var noe lettere og smalere. I tiden etter andre verdenskrig ble motoren mer og mer vanlig, og etter hvert har plastbåten erstattet trebåten med få unntak. Bruk av tradisjonell elvebåt med motor er hjemlet i verneforskriften for RNP.

Bruk og brukerinteresser

Område 1 fra Sieimma til Imo og Luvddiid må omtales som en intensivt brukt sone der svært mange brukergrupper er representert, og aktiviteten foregår hele året. Flere hytter langs elva og stien bekrefter dette inntrykket, samt et stort antall bål- og leirplasser som over tid er etablert langs etter elvestrengen (kartlagt av Fjelltjenesten i 2003, egen rapport).

Hovedvekten av ferdselen i barmarksesongen er knyttet til bruk av elvebåt, enten det er snakk om jakt, fiske, turisme eller andre aktiviteter – eller kombinasjoner av flere aktiviteter og motiver for besøk i området.

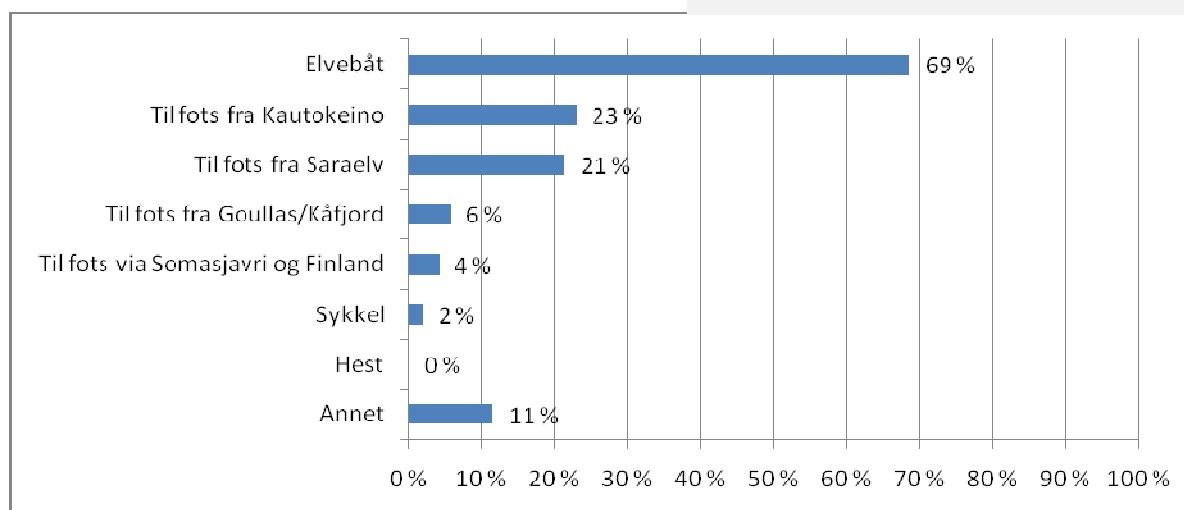

Vandrere starter på turen fra Nedrefoss og nedover mot Sieimma.

Foto: Halti nasjonalparksenter AS.

Gjennom prosjektet ”Arktiske nasjonalparkopplevelser” i regi av Nordreisa kommune er det foretatt en spørreundersøkelse, og rene tellinger, som bekrefter dette. Tabellen nedenfor viser fordelingen for type ferdsel inn i område 1.

Tabell 1: Typer ferdsel inn i RNP

Kilde: Delrapport i prosjektet ”Tilrettelegging for arktiske nasjonalparkopplevelser”, Nordreisa kommune 2008.

Tabellen viser at det er en hovedvekt av brukere som kommer inn i området med elvebåt, og at de to nest største gruppene vandrer inn fra Raisjavri og Saraelv/Sieimma. Fra tidligere arbeider og dokumenter er område 1 foreslått definert som en ”Turistsone”, nettopp ut i fra samme vurderinger som her er dokumentert.

Gjennom det samme prosjektet ble det sommeren 2008 gjennomført rene tellinger av ferdsel i de venede områdene ved bruk av trykkfølsomme matter og varmesensitive apparater. I rapporten fra denne undersøkelsen tas det høyde for feilmarginer mht selve apparatene og registreringene, men etter korrigering og justering for feilkilder får man en pekepinn på bruken av områdene.

Tabell 2: Tellinger RNP område 1

Strekning/lokalitet:	Type:	Antall:
Nedrefoss - Saraelv	Til fots	Ca 350
Nedrefoss – Raisjavre	Til fots	Ca 100
Mollisfossen, stien fra bålplassen inn til fossen	Til fots	Ca 1087
Besøk med båt (målepunkt Hovinkivi) i tiden 08.07. – 28.09.08	Med båt inn i området	Ca 1163

Kilde: Delrapport i prosjektet "Tilrettelegging for arktiske nasjonalparkopplevelser", Nordreisa kommune 2008. Tellinger gjelder perioden 11.06. – 28.09.08 (unntatt Hovinkivi), og alle tall er laveste tall som er oppgitt.

Her viser tellingene at ferdselen inn i RNP og område 1 at vandrere som kommer langs stien og inn i område 1 er større fra nord ved Saraelv/Sieimma enn fra sør ved Raisjavri.

Overnattingstall fra hyttene i område 1 ser slik ut:

Tabell 3: Besøkstall hytter RNP/1

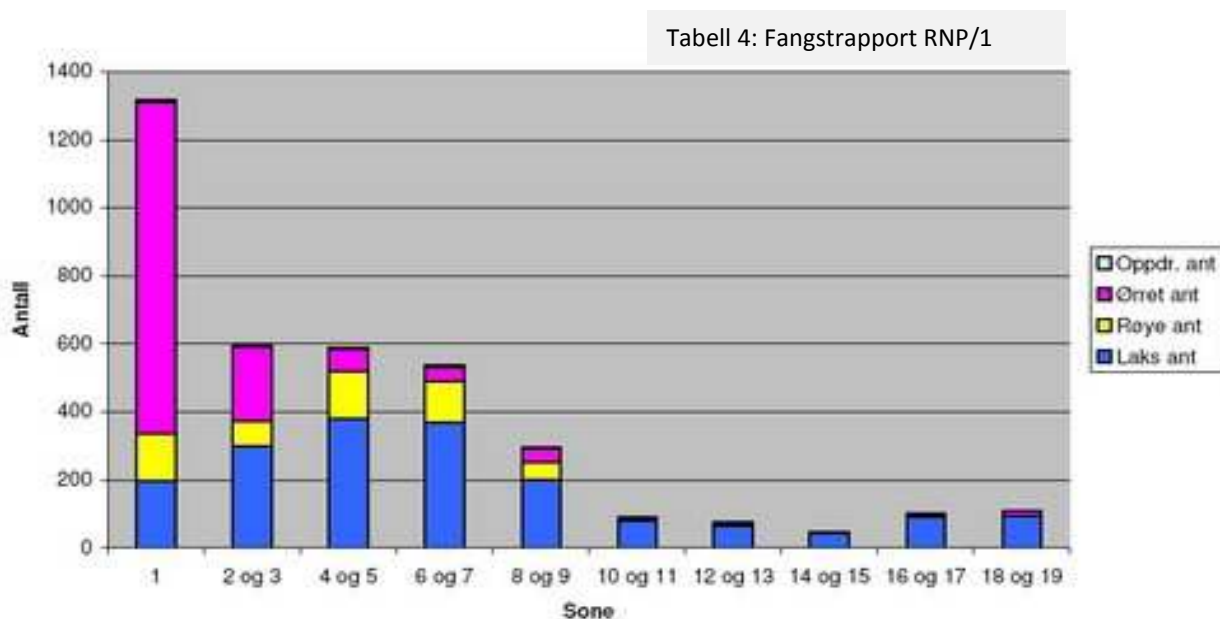
Hytte/sted:	Merknad:	Antall:
Sieimmahytta, åpen del	Tall ikke tilgjengelig, ikke alle registrerer seg	
Sieimmahytta, låst del	Tallet angir utleiedøgn, ikke personer	12
Vuomatakka, åpen	Tallet angir registrerte personer	149
Nausti, åpen	Tallet angir registrerte personer	43
Nedrefoss, låst	Tallet angir registrerte personer	334
Imogammen, åpen	Tallet angir registrerte personer	66
Luvddiid/Arthurgammen, åpen	Tall ikke tilgjengelig	

Kilder: "Årsmelding 2007 og 2008 for Reisa nasjonalpark og Raisduottarhaldi landskapsvernområde", Fjelltjenesten. Utleieoversikt for Sieimma (låst del) fra Halti nasjonalparksenter AS. Sieimmahytta er tatt med pga nærhet til område 1. Nordreisa Scooter- og Båtforening anslår at deres besøkstall er noe lavt, grunnet at ikke alle registrerer seg ved besøk på Nausti. Gjennomsnittstall for 2007 og 2008.

Her viser tallene at Vuomatakka og Nedrefoss har størst besøk, erfaringsmessig også ved ankomst fra nord og inn i RNP ved Sieimma. Naturlig nok er det vanskelig å anslå hvor mange som overnatter i telt i område 1, men tall fra brukerundersøkelsen i regi av "Arktiske nasjonalparkopplevelser" viser at over halvparten av de som besøker området overnatter i eget telt eller egen lavvu.

Forenklet kan man da si at besøkstallet for totale overnattinger (telt, lavvu og hytte til sammen = ca 1200 overnattinger) kan dobles – og utgjør dermed et minimumstall for området.

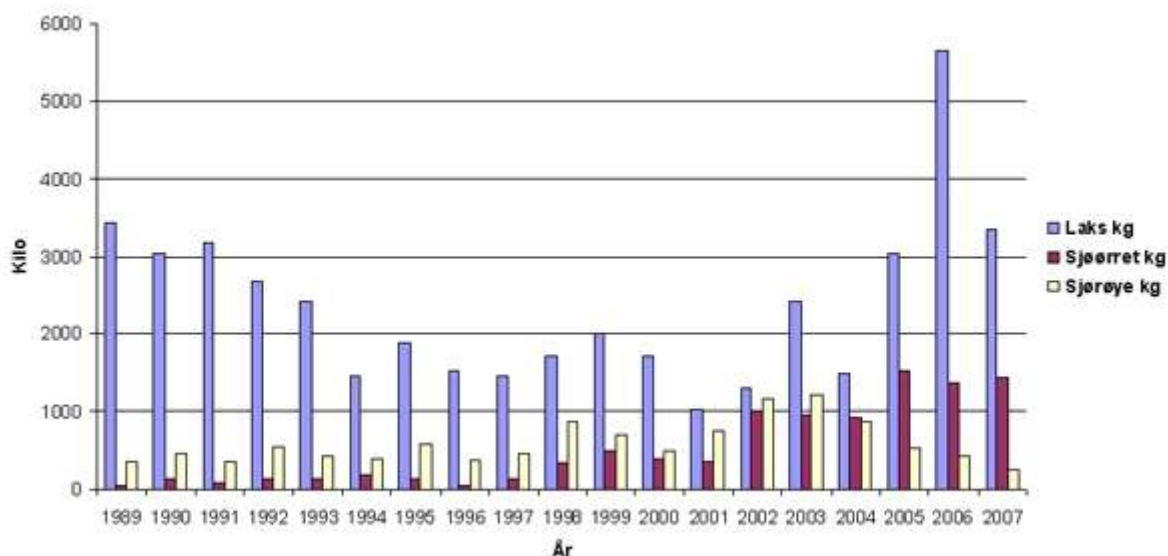
Laksefiske regi av Reisa Elvelag viser følgende tall (2006):

Kilde: Rapportering og statistikk fra Reisa Elvelag 2006. Statistikk for 2007 og 2008 var dessverre ikke tilgjengelig. Tall for 2008 er likevel bedre, i den forstand at det har vært økt salg av fiskekort og økt fangst av laks i Reisaelva, **tilsvarende det dobbelte av de tall som framkommer for 2006.**

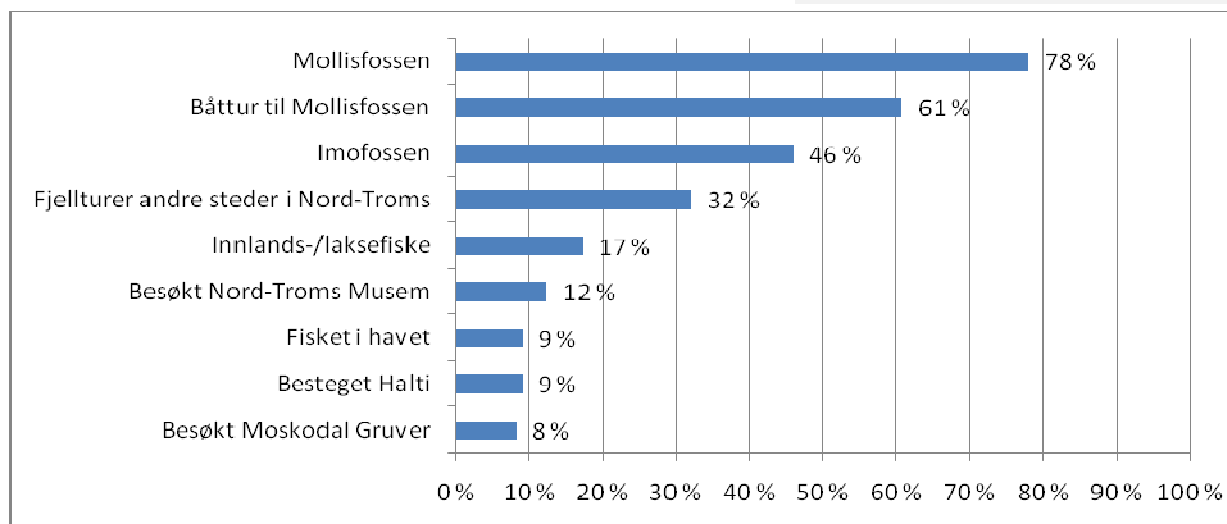
I 2006 ble det tatt nært 6000 kg laks fordelt på omlag 1900 stk. Fordelinga av fisk viser at det er tatt omlag 200 stk på sone 1, 8 og 9, 300 stk på sone 2 og 3, og nært 400 på sone 4, 5, 6, 7. I øverelva/RNP (sone 14 – 19) er antallet på mellom 50 og 100 fisk pr. sone i 2006, og altså grovt anslått det dobbelte i 2008.

2006 var altså et godt år mht laksefiske og fangst, men 2008 bekreftes å være dobbelt så godt. I følge Reisa Elvelags statistikk over flere år ser vi at 2006 peker seg tydelig ut, mens søylen for 2008 ville vært dobbelt så høy (nedenfor). Mao framstår laksefiskere som en sterk og tydelig brukergruppe i område 1.

Videre er det interessant å se på motivasjon for besøk i RNP; hva søker brukerne?

Tabell 5: Motivasjon for besøk RNP/1

Kilde: Kilde: Delrapport i prosjektet "Tilrettelegging for arktiske nasjonalparkopplevelser", Nordreisa kommune 2008.

Mollisfossen, båtturer til Mollisfossen og turer til Imofossen framtrer klart som mest attraktivt her. Det må også nevnes at laksefiske i seg selv antas å ha høyere score enn påvist i undersøkelsen. Dette fordi kortsalg og interesse har økt betydelig siste årene, og at brukerundersøkelsen ikke har fanget opp dette (jfr foregående side).

Næringsrelatert virksomhet i RNP i område 1 er vanskelig å definere eksakt pga usikre tall og kilder. Gjennom en tidligere kartlegging i regi av NINA i 2003, presenteres følgende oversikt for Reisa nasjonalpark:

Tabell 6: Næring 2002 RNP/1

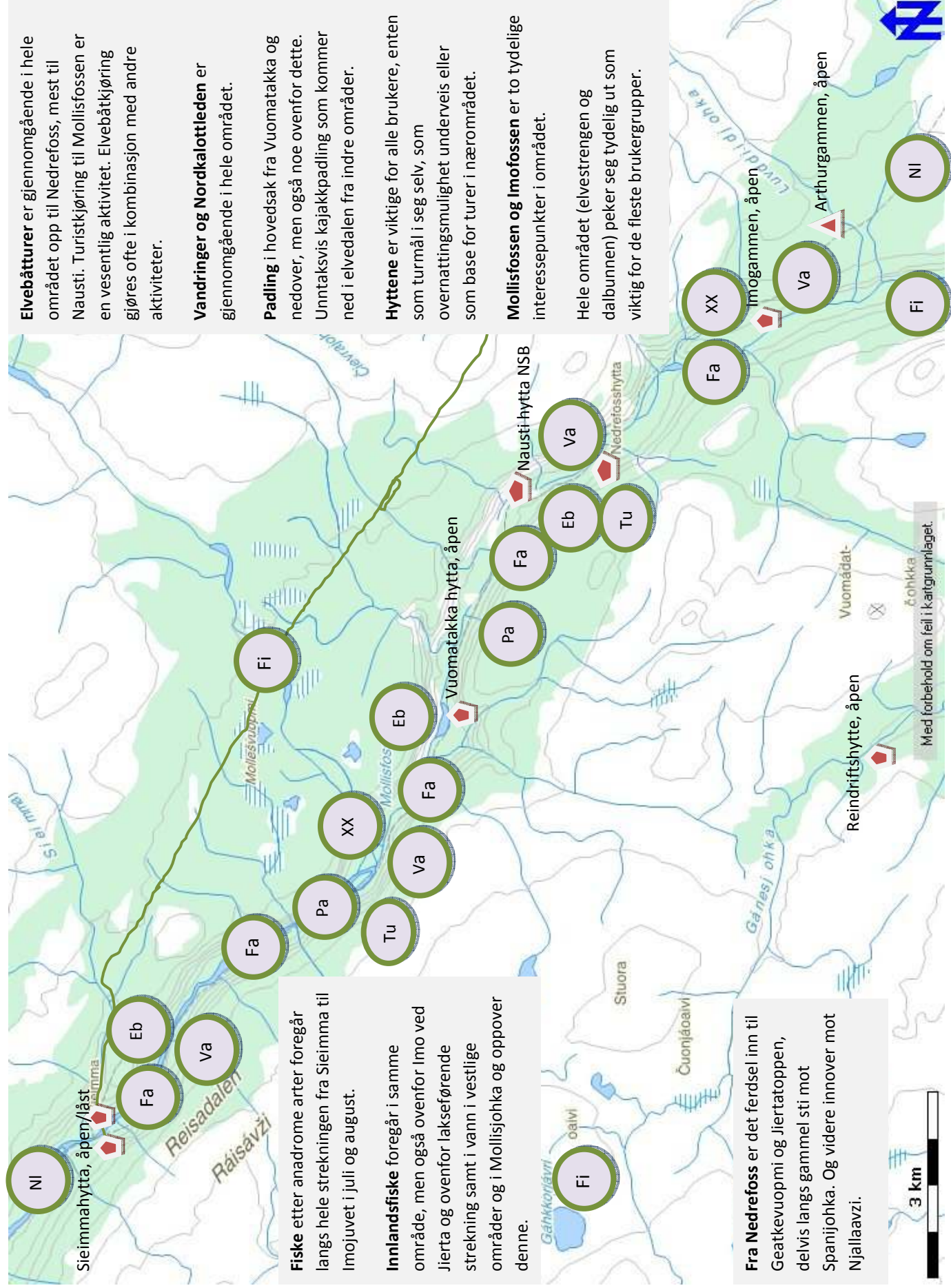
Type næring:	Verdi (kr):
Hytteutleie	10 500
Overnatting (inkl servering og aktiviteter)	410 000
Fiske (kun på lakseførende strekning, og kun brutto omsetning kort)	500 000
Aktivitetsfirma	315 000
Total sum	1 235 500

Kilde: NINA Fagrapport 72 2003: "Bruk og forvaltning av nasjonalparker i fjellet". Gjelder tall fra 2002.

Siden 2002 har ventelig bildet endret seg noe, og det er siden 2003 tillatt med kommersiell turisme i Reisa nasjonalpark. Dersom man tar høyde for dette og stipulerer en generell økning på inntil 50 % ut i fra 2002 tallene, vil total sum for 2008 kunne sies å være maksimalt ca 2.500.000,-

Det foreligger ikke spesifikke tall for omfanget av jakt og fiske i Reisa nasjonalpark (med unntak av laksefisket), men det selges anslagsvis i overkant av 2000 fiskekort og 1200 småviltkort på statsgrunn. Deler av det hører til verneområdet, men er ikke stipulert eller beregnet.

OVERSIKTSKART Sommer Reisa nasjonalpark – Sieimma – Imo – Luvddi RNP/1

Elvebåtturer er gjennomgående i hele området opp til Nedrefoss, mest til Nausti. Turistkjøring til Mollisfossen er en vesentlig aktivitet. Elvebåtkjøring gjøres ofte i kombinasjon med andre aktiviteter.

Vandring og Nordkalottleden er gjennomgående i hele området.

Padling i hovedsak fra Vuomatakka og nedover, men også noe ovenfor dette. Unntaksvis kajakkpadling som kommer ned i elvedalen fra indre områder.

Hyttene er viktige for alle brukere, enten som turmål i seg selv, som overnattingsmulighet underveis eller som base for turer i nærheten.

Mollisfossen og Imofossen er to tydelige interessepunkter i området.

Hele området (elvestrengen og dalbunnen) peker seg tydelig ut som viktig for de fleste brukergrupper.

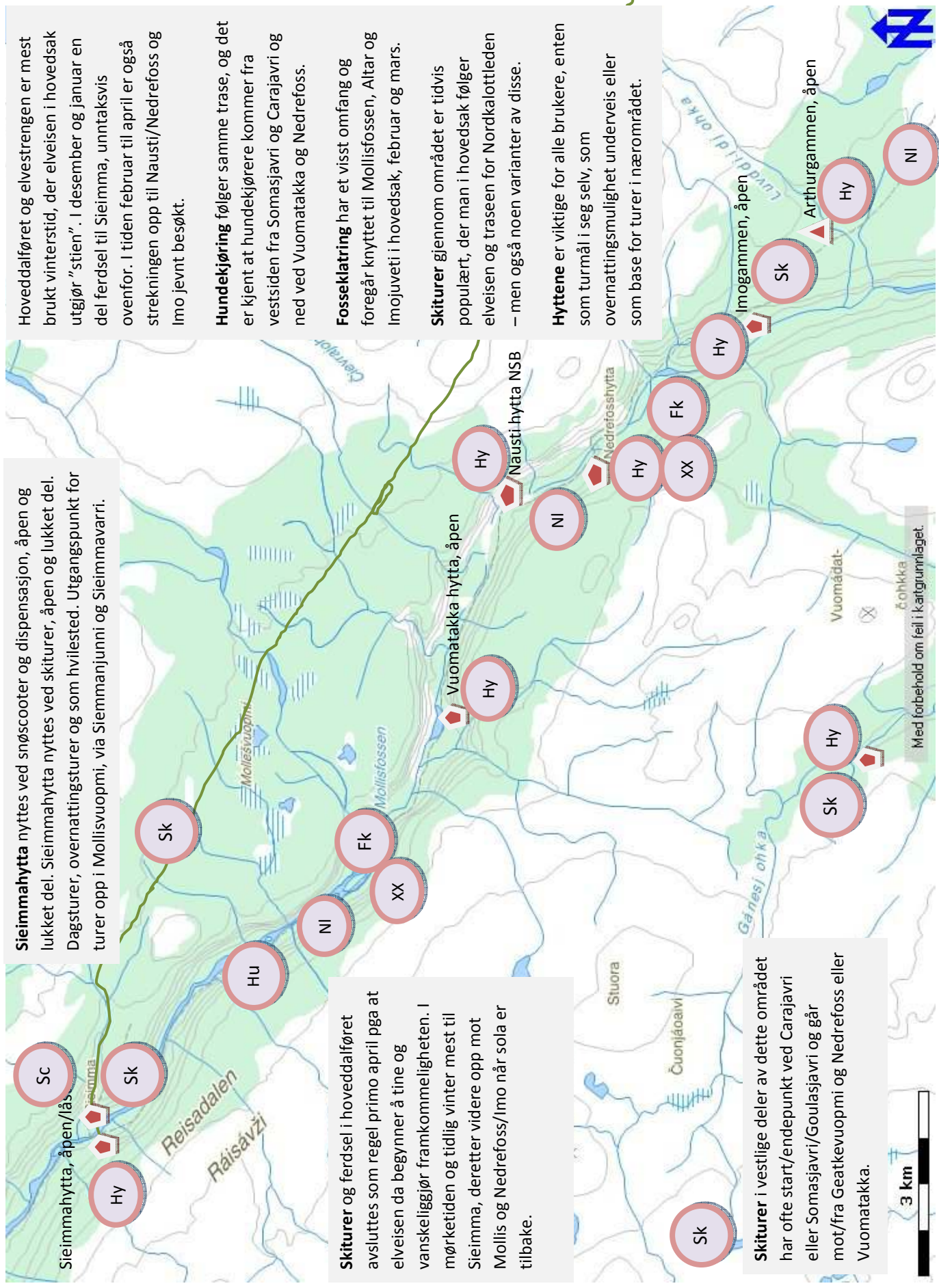
Fiske etter anadrome arter foregår langs hele strekningen fra Sieimma til Imojuvet i juli og august.

Innlandsfiske foregår i samme område, men også ovenfor Imo ved Jiersta og ovenfor lakseførende strekning samt i vann i vestlige områder og i Mollisjohka og oppover denne.

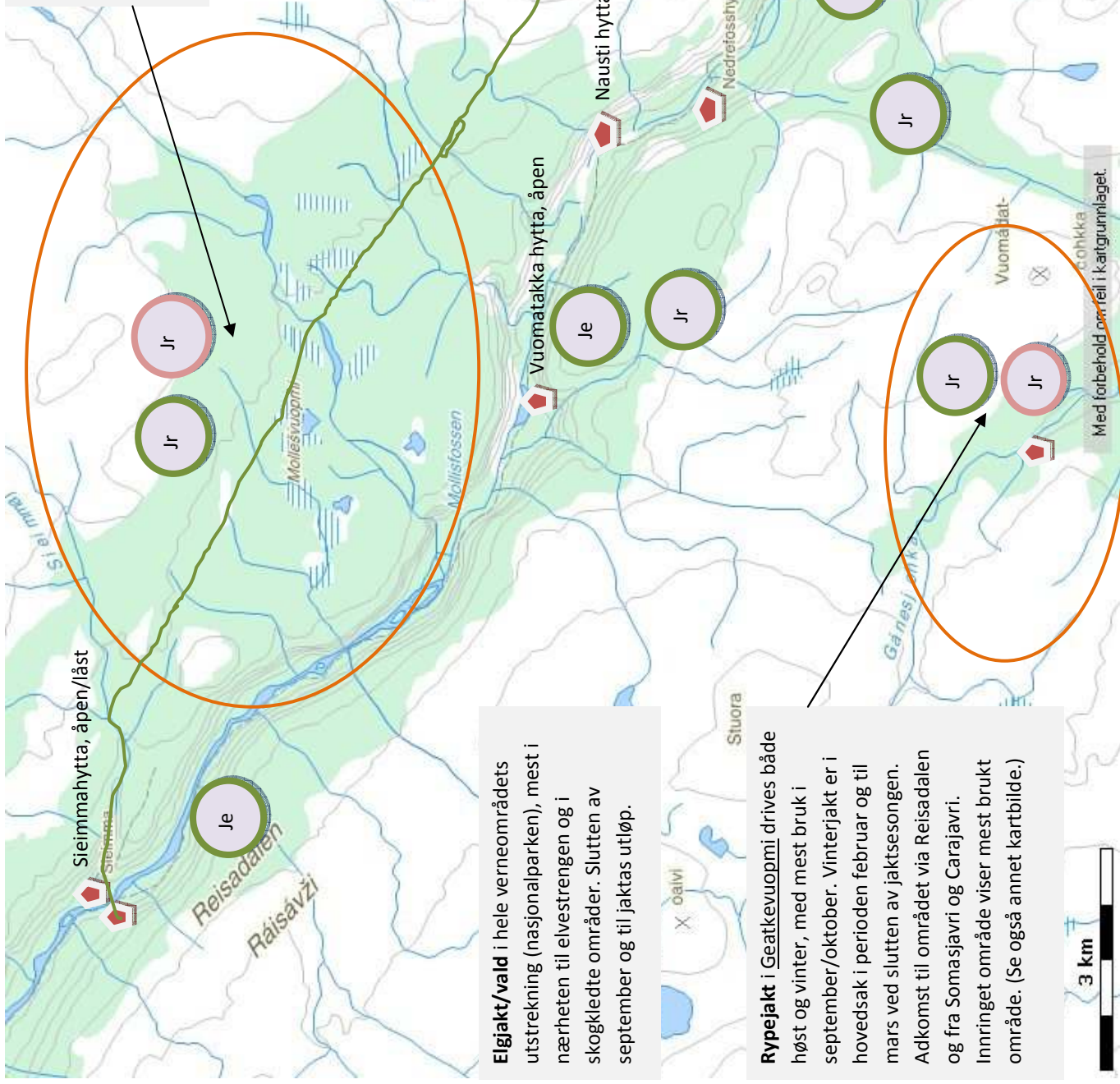
Fra Nedrefoss er det ferdsel inn til Geatkevuopmi og Jiertatoppen, delvis langs gammel sti mot Spanjohka. Og videre innover mot Njallaavzi.

Med forbehold om feil i kartgrunnlaget.

OVERSIKTSKART Vinter Reisa nasjonalpark – Imo – Luvddi RNP/1

JAKT Reisa nasjonalpark – Sieimma – Imo – Luvddid RNP/1

Rypejakt i Mollisvuopmi drives både høst og vinter, med mest bruk i september/oktober. Vinterjakt er i hovedsak i perioden februar og til mars ved slutten av jaktsesongen. Adkomst til området stort sett fra Sieimma. Innringet område viser mest brukt område.

Hyttene Sieimma, Vuomatakka, Nausti og Nedrefoss brukes i hovedsak som utgangspunkt/overnatting for jakt i nærområdene, mens Imogammen, og særlig Luvddid, er mer brukt som base for jakt på ryper. Hyttene brukes også ifb med elgjakt.

Rypejakt i Luvddidvuopmi og Imo drives både høst og vinter, med mest bruk i september/oktober. Vinterjakt er i hovedsak i perioden februar og til mars ved slutten av jaktsesongen. Adkomst til området via Reisadalen. Innringet område viser mest brukt område. Snarefangst etter ryper forekommer år om annet, men ikke årlig.

Elgjakt/vald i hele verneområdets utstrekning (nasjonalparken), mest i nærheten til elvestrengen og i skogklede områder. Slutten av september og til jaktas utløp.

Rypejakt i Geatkevuopmi drives både høst og vinter, med mest bruk i september/oktober. Vinterjakt er i hovedsak i perioden februar og til mars ved slutten av jaktsesongen. Adkomst til området via Reisadalen og fra Somasiavri og Carajavri. Innringet område viser mest brukt område. (Se også annet kartbilde.)

Totaltall og perspektiv

Ut i fra de tilgjengelige tall som foreligger for Reisa nasjonalpark for sommersesongen juni - september kan vi anslå at det har vært i overkant av 2200 personer/brukere i område 1, avrundet oppover til 2500. Av disse har ca 400 personer ferdes til fots.

Til sammenligning var det i Rondane nasjonalpark og innfallsporten ved Spranget sommeren 2008 beregnet ca 14 000 besøkende i juni - september. Registreringen der ble gjennomført som en del av et naturveiledningsprosjekt, betjent av to medarbeidere.

Hengebrua ved Nedrefoss, Nordkalottleden

Oppsummering

- * **Område 1 Sieimma – Imo – Luvddiid er totalt sett det mest brukte delområdet av alle i RNP og RLVO**
- * **Område 1 er det området med flest installasjoner (hytter, leirplasser, klopper m.v.) som er etablert for allmennheten**
- * **Område 1 har et stort antall ulike brukergrupper ”side om side” gjennom hele året**
- * **Bruken av område 1 er i hovedsak konsentrert om selve elvestrengen og selve dalbunnen, m.a.o. stor grad av ”tetthet”**
- * **Område 1 har størst betydning mht lokal næring (turisme, laksefiske, elgjakt)**
- * **Adkomst til område 1 er i hovedsak via bruk av elvebåt (egen/kjøpt transport) via Sieimma, men det er også et visst antall som tar seg inn i RNP ved å gå opp til Carajavri (særlig om vinteren) og som fordeler seg i RNP vest derfra**
- * **Mollisfossen og Imo/Imofossen framstår som de to sterkeste interessepunktene i område 1, dernest hyttene ved Nausti og Nedrefoss**

På de neste sidene er det satt opp en tabellarisk oversikt. Denne er laget med bakgrunn i kilder og resultater som ligger til grunn for denne rapporten, og er ment å skulle gi en noenlunde samlet oversikt over bruk av områdene i område 1.

Det presiseres at dette er basert på det mest iøynefallende mht bruk og bruksmønster, men at også områder som ikke er konkret beskrevet her har stor verdi for mange brukere som f.eks søker utenom allfarvei og de mest klassiske/besøkte områdene.

Type bruk:	Beskrivelse:	Område 1: Sieimma - Luvddiid
Fiske anadrome arter 01.07. – 31.08.	Hele strekningen fra Sieimma til Imo.	***
Fiske innlandsarter, vann/elv	Som ovenfor mht dalføret.	*
Vandringer og turgåing	Hele strekningen fra Sieimma til Imo og Luvddiid, og nærområder til disse.. Nordkalottleden. Hovedsesong juli til september og februar til april.	***
Sykling	Helt unntaksvis / sjelden.	X
Kanopadling/kajakpadling	Mest på strekket Sieimma – Vuomatakka, men noe også helt opp mot Nedrefoss. Av og til ved bruk som starter i indre områder og fra Finland.	**
Elvebåtturer	Mye brukt i hele området, opp til Nedrefoss. Mest bruk til Mollis og Nausti.	***
Jakt rype 10.09. – 01.03.	Mest brukte områder er Mollisvuopmi, Geatkevuopmi og Luvddiidvuopmi. Størst omfang fra jaktstart til ut i oktober.	***
Jakt elg 25.09. – 25.10.	Elgvald i hele RNP, men området Sieimma – Nedrefoss (i hovedsak dalbunnen) mest brukt pga nærhet til båt/uttransport av felt dyr.	**
Nordkalottleden	Går gjennom hele området, brukes hele året. Hovedsesong juli til september og februar til april.	***
Turmål (topp, vann, annet interessepunkt)	Hytte i Sieimma, Mollisfossen, hytte i Vuomatakka, Hytte ved Nausti, hytte ved Nedrefoss, Jorma og juvet, Imofossen og hytte Imo og gamle Luvddiid.	***
Forskning, utredning, undervisning	Bredt potensiale generelt. Laksetellinger årlig. Fiskeribiologiske undersøkelser m.v. Skogtakst.	***
Bærplukking	Multer i Mollisvuopmi, tyttebær i området Mollis – Nausti, rips i dalbunnen	*
Annen høsting (sopp, planter, plukkhogst og lignende)	Usikker status mht sopp og planter, stort potensiale pga rik vegetasjon generelt. Noe plukkhogst rundt enkelte hytter.	*
Turisme/næringsvirksomhet	Hele området attraktivt. Største attraksjon er Mollis, men også andre lokaliteter og steder som Vuomatakka/Nedrefoss som utg pkt for vandringer. Laksefiske.	***
Ridning/hest	I dag forekommer omtrent ikke bruk av hest i dette området.	S
Skiturer Vinter	I hele området, i hovedsak langs elva og via hyttene.	***
Scooterløype/-turer Vinter	Ikke løyper inne i verneområdet/område 1.	X
Isfiske Vinter	Ikke relevant i dalbunnen, men noe ferdsel via Sieimma opp i Mollisvuopmi og vann som Sivra	*

Type bruk:	Beskrivelse:	Område 1: Sieimma - Luvddiid
Isklatring/fosseklatring Vinter	Økende aktivitet senere år ved Mollis, Imo, Avvejåkka og andre vannsig ovenfor Sieimma.	*
Hundekjøring Vinter	Turer i all hovedsak langs elveisen fra Sieimma til Nedrefoss, men av og til opp Imo og mot Raisjavre og varianter av dette. I sjeldne tilfeller ned Vuomatakka og ned til Sieimma.	*
Hytte, turmål og nærområdebruk Vinter	Hytte i Sieimma, hytte i Vuomatakka, hytte ved Nausti, hytte ved Nedrefoss, hytte Imo og gamle Luvddiid.	***
Turmål (topp, vann, annet interessepunkt) Vinter	Mollisfossen, hyttene.	***
Nordkalottleden Vinter	I hele området, i hovedsak langs elva og via hyttene.	**
Snarefangst ryper Vinter	I senere år kun i sjeldne tilfeller, da i Luvddiidvuopmi og Geatkevuopmi mest.	S
Turisme/næringsvirksomhet Vinter	Vinterturismen består i all hovedsak av individuelle og grupper på egen hånd.	**
Annet	Naturfotografering, reportasjer, fuglekikking, florainteresserte, kunstnere er årlig registrert innom nasjonalparksenter/turistinformasjon på Halti mht besøk i RNP	**

Forklaring:

* = Brukes noe, evt sesonger ** = Brukes jevnlig i aktuellperiode/sesonger *** = Brukes mye i de aktuelle perioder/sesonger

S = sjelden/svært sesongbetont

O = oppsyn/forvaltning/skjøtsel

X = ikke relevant

Tabellarisk oversikt er satt opp ut i fra den kartlegging som er gjort i form av skjema, oppsøkende kontakt med brukere og sammenholdt med erfaringer fra Fjelltjenesten SNO, Halti nasjonalparksenter og Halti turistinformasjon.

Sentrale interesseaktører (utover grunneier og forvaltningsmyndighet) i område 1 er:

- Troms Turlag/DNT, Nordkalottleden og hytta ved Nedrefoss
- Nordreisa Scooter- og båtforening, hytte ved Nausti
- Elvebåtsenteret AS, transport og guiding/turisme
- Reisa Elvelag, salg av fiskekort på lakseførende strekning
- Nord Troms Kraftlag, kraftlinje, hytte ved Vuomatakka

Tabell på neste side viser et omtrentlig anslag for hvordan bruken fordeler seg på årsbasis i område 1.

Sesongfordeling av aktiviteter i område nr 1:

Type aktivitet:	Jan	Feb	Mar	Apr	Mai	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Des
Fiske anadrome arter							****	****				
Fiske innlandsarter, vann/elv							**	**				
Vandring og turgåing					*	**	***	***	**	*		
Sykling												
Kanopadling/kajakpadling					*	*	***	***	**	*		
Elvebåtturer					**	***	***	***	***	**		
Jakt rype	*	**	**						**	**		
Jakt elg									**	***		
Nordkalottleden	*	**	**	*	*	**	***	***	**	*		
Turmål (topp, vann, annet interessepunkt) - Mollis					**	***	***	***	**	*		
Forskning, utredning, undervisning, laksetellinger						*	*	*	*	*		
Bærplukking								**	**			
Annen høsting (sopp, planter, plukkhogst og lignende)								*	*			
Turisme/næringsvirksomhet					*	**	***	***	**	*		
Ridning/hest												
Skiturer	**	**	***	***	*							
Scooterløype/-turer												
Isfiske					*	*						
Isklatring/fosseklatring	*	*	*	*								
Hundekjøring		*	*	*								
Hytte, turmål og nærområdebruk	*	*	**	*	*	**	***	***	***	**		
Snarefangst ryper												

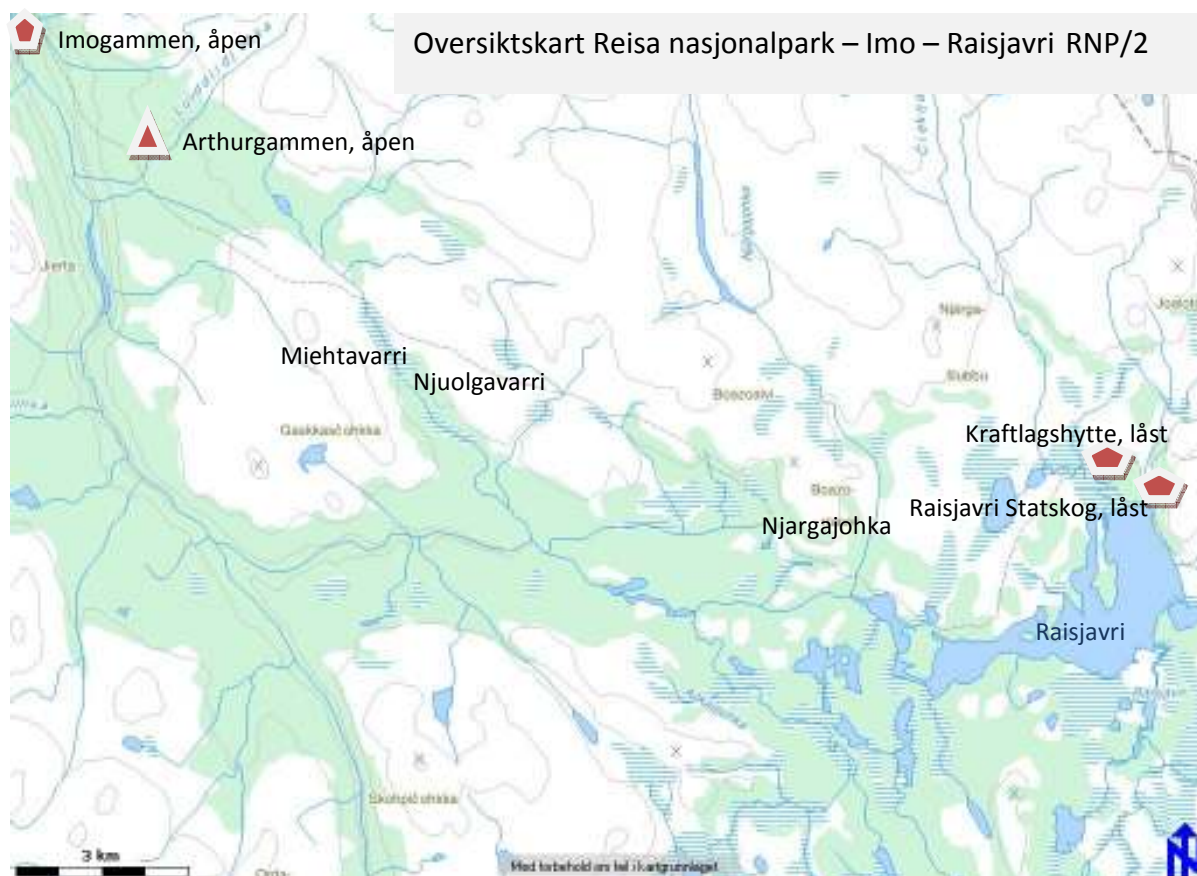
Skjematisk oppsett. Bruk i andre deler av året enn påført kan selvfølgelig forekomme. Matrisen gir et oversiktsbilde. Jakt- og fiskeregler angir nærmere definerte datoer og perioder.

Område 2: Imo – Raisjavri

Generell beskrivelse

Ved Imo skifter Reisdalen karakter ved at hoveddalføret smalner inn til et fascinerende juv som ender opp i den ca 35 meter høye Imofossen, der også laksens vandring ender. Når man vandrer etter stien i fra Imojohkas utløp i Reisaelva, oppleves det som man går opp av dalen og etter hvert trer inn i et vidde- og høgfjellandskap med rundere former og vide sidedaler der bjørk og fjellbjørk tar over for furuskogen som dominerer lengre ned. Ved Imofossen befinner man seg ca 33 km fra Saraelv, og 24 km fra Sieimma, og rent geografisk omtrent midtveis mellom Sieimma og Raisjavri.

Omtrent 1 km ovenfor Imofossen ligger Imogammen litt vest om selve stien, en åpen, liten hytte som er relativt godt besøkt. Vel 3 km ovenfor denne ligger en åpen gamme, Arthurgammen, ved Luvddiidjohka. Mange passerer denne gammen uten å legge merke til den, da den er umerket og ligger lavt i terrenget et par hundre meter øst om Nordkalottleden. Dette er siste tilrettelagte overnattingstilbud før man kommer til Raisjavri, en strekning på om lag 20 km.

Fra Luvddiidjohka stiger terrenget videre mot nordlig del av fjellet Miehtavarri (ca 560 m.o.h.), ned i Miehtavaggi og opp igjen over fjellet Njuolgavarri med høyeste punkt for stien på ca 580 m.o.h. Derfra går det gradvis nedover mot, og nord for, Raisjavri på 444 m.o.h.

Fra man begynner oppstigningen fra Reisdalen ved Imojohkas utløp i Reisaelva stiger terrenget noe, men ikke dramatisk. Terrenget må anses som lett å vandre i, men sommerstid kan regnflom og smelteflom by på problemer mht kryssing av sideelver og bekker. Områdene nært Raisjavri kan være til dels våte/myrlendte. Landskapet er vidt og åpent.

Vinterstid kan det være værhardt over dette partiet, og til dels vanskelig føre senvinters pga gjennomslagsføre etter snøfattige og kalde forvinterperioder. De aller fleste skiløpere følger omtrentlig traseen for Nordkalottleden, men det gjøres også varianter av denne.

Imogammen er egentlig en laftet tømmerhytte. Foto: Asgeir Blixgård

Det er ikke tillatt med motorisert ferdsel i området, men det gis dispensasjoner for å bruke snøscooter inn til Statskog's hytte ved Raisjavri ved grensen like utenfor verneområdet. I området rundt Raisjavri er det tydelige kjørespor etter ferdsel i reindrifta og for beboere ved Raisjavri. Høsten 2008 ble en del av disse sporene utbedret ved bruk av geonett, noe som gjør vandringen betydelig enklere på enkelte punkter.

Det er registrert flere grupper som har forsøkt å padle (både kano og kajakk) fra Raisjavri og nedover til Imo, men elva er krevende. Dette skyldes til dels lav vannstand, men mest pga at det er svært krevende padling på strekningen og flere steder kreves det bæring rundt vanskelige partier – og i til dels krevende terreng/vegetasjon.

Videre er det registrert små grupper som har forsøkt å sykle denne strekningen, men også dette anses som svært krevende – og fordrer, som ved kanopadling, mer bæring enn sykling. Dette pga bløte partier og en del steinete partier.

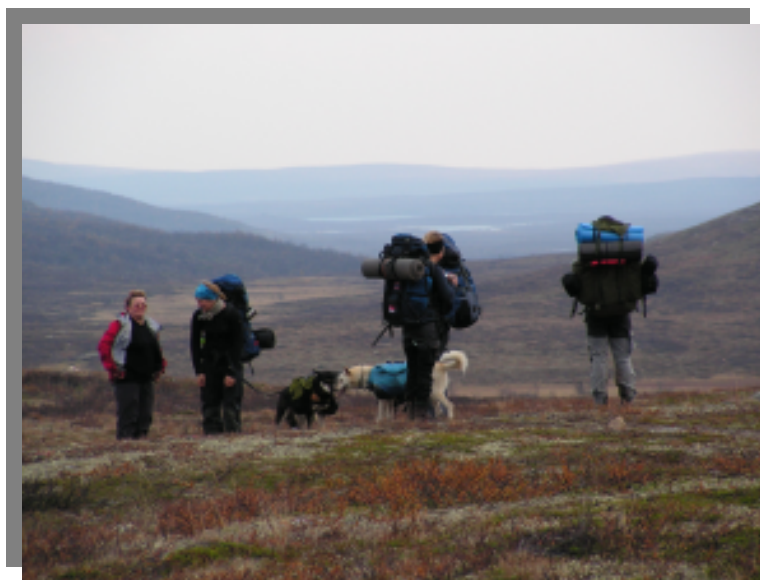
I området Luvddiidvuopmi drives det en god del rypejakt, der Arthurgammen nyttes til overnatting. Tidligere har det vært lengre/sesongmessige opphold av snarefangere og rypejegere her.

Fra Luvddiidjohka til Raisjavre brukes området i all hovedsak av vandrere (sommer og vinter) som går etter Nordkalottleden eller i tilknytningen til denne, på sin ferd til eller fra Raisjavri.

Selve stien har sin begynnelse langt tilbake i tid i forbindelse med samenes vandringer opp og ned Reisadalen, der etter hvert vinterturen ”Reinraiden” var en tradisjon fram til slutten av 1970-tallet (tur med rein, pulk og ski gjennom området og ankomst Kautokeino påskeaften).

Til venstre: Kryssing av Luvddiidjohka under regnflom i juli, Nordkalottleden. Foto utlånt av Knut Berg, Nordreisa.

Over: Utsyn over Miehtavaggi med Raisjavri området i bakgrunnen. Foto: Halti nasjonalparksenter AS

Til venstre: Kryssing av elva Njargajohka, Nordkalottleden like nordvest for Raisjavri – ved hyggelig lav vannstand. Foto: Halti nasjonalparksenter AS

Fra beretninger om langturer og ”Norge på langs” turer er det kjent at deltakere på slike turer krysser Reisadalen ved å gå via ruten Raisjavri – Imo – Nedrefoss –Geatkevuopmi – Somajavri, og motsatt. Dette for å unngå lavere skogklede områder og den dype Njallaavzi.

Område 2 har ingen typiske interessepunkter (utenom gammene ved Imo og Luvddiid) som gjør enkelte lokaliteter til mye besøkte turmål, før man kommer til selve Raisjavri.

Bruk og brukerinteresser

Den omtale av område 2 som tas opp her må forstås slik at vi har sett på bruken *mellom* Imo og Riasjavri. Nærmere omtale av bruksinteresser ved Imo er gjort for område 1, og for Raisjavri i område 5. Troms Turlag vedlikeholder stien, og har de senere årene tydeliggjort merkingen av denne. Område 2 har færre brukerinteresser representert enn område 1, både i form av antall brukere og i type bruk.

Den mest omfattende bruken er knyttet til områdene ved Imo og til området rundt Raisjavri, mens stien imellom er mer å oppfatte som ”gjenomvandring”. Overgangen med fjellpartiet Miehtarvarri/Njuolgavarri forsterker dette inntrykket, der det ikke er noen hytte/gamme eller annen tilrettelegging for ferdsel.

Nordkalottleden, nord om Raisjavri på tur mot Reisadalen. Foto: Halti nasjonalparksenter AS

Et omtrentlig anslag for hvor mye området er brukt kan gjøres ved å se på tallene fra Tabell 1, der 23% av de besøkende kommer til RNP via stien fra Raisjavri. Det igjen utgjør 33% av det antallet som besøker RNP med elvebåt. (Se Tabell 1 for nærmere oversikt.)

Tellinger for strekningen Nedrefoss – Raisjavri , Tabell 2, viser at ca 100 personer går denne ruten til fots. Det igjen utgjør knapt 30% av det antallet som går strekningen Nedrefoss – Saraelv. (Se Tabell 2 for nærmere oversikt.)

Besøkstallet ved Imogammen er 66 personer, mens det ved Nedrefoss er 334 personer. Det gir et forhold på 1/5.

Næringsmessig bruk (med unntak av samisk bruk) av område 2 anses som svært liten, sett i forhold til område 1. I hovedsak ender organisert guiding ved Imo (knyttet til elvebåttrafikken), der også laksefisket ender. Ved Raisjavri er det samiske næringsinteresser og en utleiehytte (Statskog) like utenfor verneområdet og Nord Troms Kraftlag har en hytte like utenfor verneområdet.

Det er elgvald i hele område 2, men områdene brukes relativt lite/sjelden pga noe lang vei mht bæring av slakt ut. Rypejakt drives mest i de skogkledte områdene i og rundt Luvddiidvuopmi, Raisvuopmi/Miehtavaggi og rundt Raisjavri.

Ved å bruke et anslag for totalt besøk i område 1 på 2500 personer, sammenholdt med tall for overnatting og tellere, stipuleres besøket i område 2 til å være opp mot 10% av område 1. Det gir et maksimalt stipulert antall på opptil 250 brukere i område 2.

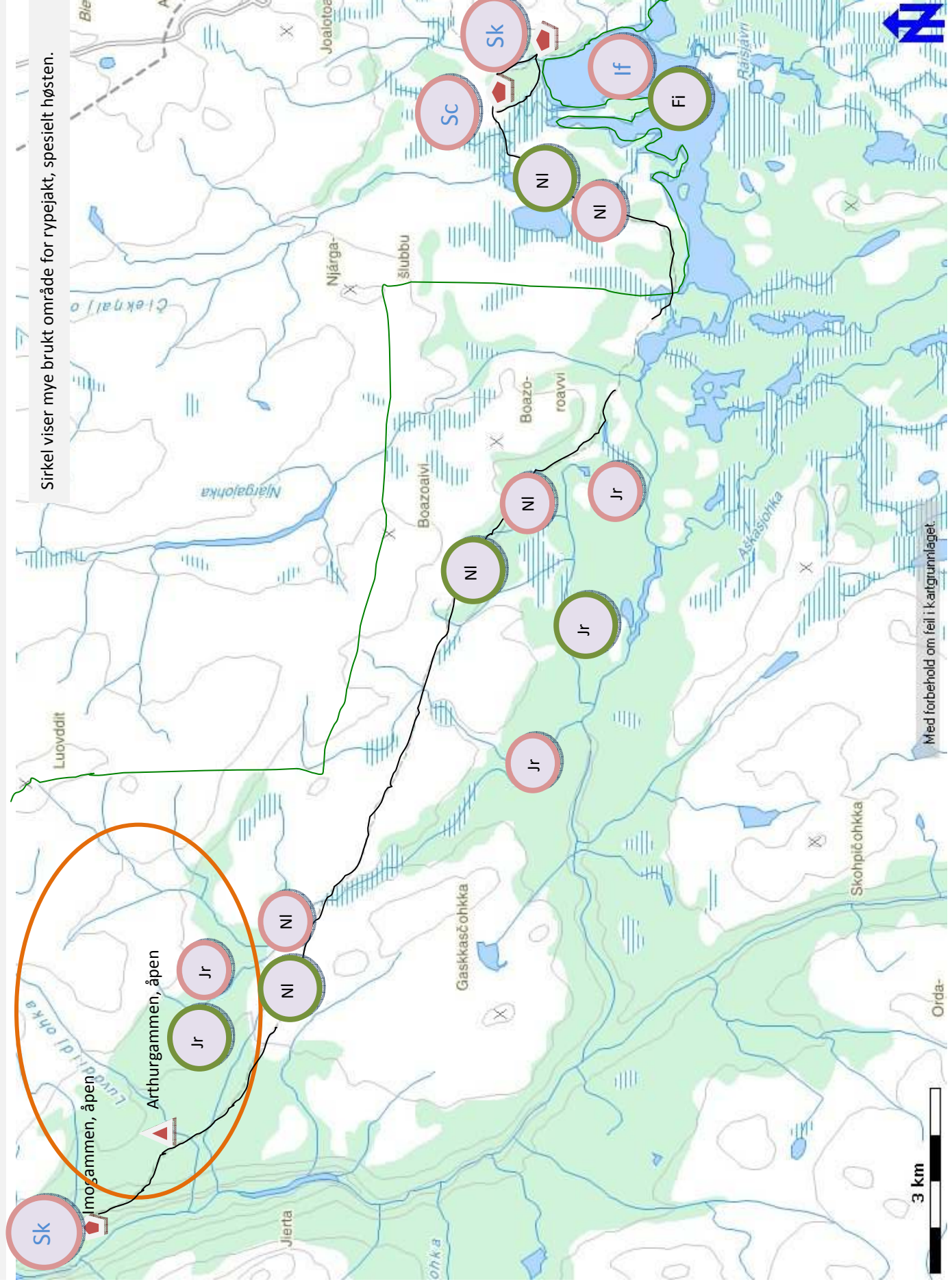
Oppsummering

- * **Område 2 definert som stien mellom Imo – Raisjavri har betydelig mindre bruk enn område 1, og er et område de fleste brukerne vandrer gjennom (fjellovergang)**
- * **Mellom Imo/Luvddiid og Raisjavri er det ikke tilrettelegging utover selve stien**
- * **Brukergruppene er i hovedsak vandrere langs Nordkalottleden Sommer og vinter), jegere i skogkledte områder og fiskere**
- * **Området har i dag et mindre omfang mht næring (samiske næringsinteresser unntatt)**
- * **Adkomst/innfart til området er i alle hovedsak via Imo og Raisjavri**

På de neste sidene er det satt opp en tabellarisk oversikt. Denne er laget med bakgrunn i kilder og resultater som ligger til grunn for denne rapporten, og er ment å skulle gi en noenlunde samlet oversikt over bruk av områdene i område 1.

Det presiseres at dette er basert på det mest iøynefallende mht bruk og bruksmønster, men at også områder som ikke er konkret beskrevet her har stor verdi for mange brukere som f.eks søker utenom allfarvei og de mest klassiske/besøkte områdene.

OVERSIKTSKART Reisa nasjonalpark – Imo – Raisjavri RNP/2

Type bruk:	Beskrivelse:	Område 2: Imo - Raisjavri
Fiske anadrome arter 01.07. – 31.08.	Ikke lakseførende.	X
Fiske innlandsarter, vann/elv	Noe i Raiseatnu	*
Vandringer og turgåing	Nordkalottleden. Hovedsesong juli til september og februar til april.	**
Sykling	Helt unntaksvis / sjelden.	S
Kanopadling/kajakpadling	Av og til ved bruk som starter ved Raisjavri.	S
Elvebåtturer		X
Jakt rype 10.09. – 01.03.	Mest brukte områder er Luvddiidvuopmi, Raisvuopmi og nordvest Raisjavri. Størst omfang fra jaktstart til ut i oktober.	**
Jakt elg 25.09. – 25.10.	Elgvald i hele RNP, men området Sieimma – Nedrefoss (i hovedsak dalbunnen) mest brukt pga nærhet til båt/uttransport av felt dyr.	S
Nordkalottleden	Går gjennom hele området, brukes hele året. Hovedsesong juli til september og feb til april.	***
Turmål (topp, vann, annet interessepunkt)	Hytte Imo og gamle Luvddiid. Hytte Raisjavri. Ingen typiske interessepunkter imellom.	*
Forskning, utredning, undervisning	Skogtakst. Prøveområde for reparasjon av kjørespor. Diverse.	*
Bærplukking	Multer.	*
Annen høsting (sopp, planter, plukkhogst og lignende)	Usikker status mht sopp og planter.	*
Turisme/næringsvirksomhet	I mindre grad enn f.eks område 1. Knyttet til fotturismen/hytteutleie/fiske/småviltjakt.	*
Ridning/hest	I dag forekommer omtrent ikke bruk av hest i dette området.	S
Skiturer	I hele området, i hovedsak langs elva og via hyttene.	**
Vinter		
Scooterløype/-turer	Ikke løyper inne i verneområdet/område 2.	X
Vinter		
Isfiske	Ikke relevant i dalbunnen, men noe ferdsel via Sieimma opp i Mollisvuopmi og vann som Sivra, Gåzzesjavri.	*
Vinter		
Isklatring/fosseklatring	Imo omtalt i område 1.	X
Vinter		
Hundekjøring		S/*
Vinter		
Hytte, turmål og nærområdebruk	Imogammen, Arturgammen, Raisjavrig	*
Vinter		
Turmål (topp, vann, annet	Nordkalottleden/Raisjavri	*

interessepunkt) Vinter		
Type bruk:	Beskrivelse:	Område 2: Imo - Raisjavri
Nordkalottleden Vinter	I hele området, i hovedsak langs leden og via hyttene.	**
Snarefangst ryper Vinter		S
Turisme/næringsvirksomhet Vinter	Vinterturismen består i all hovedsak av individuelle og grupper på egen hånd.	S/*
Annet	Naturfotografering, reportasjer, fuglekikking, florainteresserte, kunstnere er årlig registrert innen nasjonalparksenter/turistinformasjon på Halti mht besøk i RNP	*

Forklaring:

* = Brukes noe, evt sesonger ** = Brukes jevnlig i aktuellperiode/sesonger *** = Brukes mye i de aktuelle perioder/sesonger

S = sjelden/svært sesongbetont

O = oppsyn/forvaltning/skjøtsel

X = ikke relevant

Tabellarisk oversikt er satt opp ut i fra den kartlegging som er gjort i form av skjema, oppsøkende kontakt med brukere og sammenholdt med erfaringer fra Fjelltjenesten SNO, Halti nasjonalparksenter og Halti turistinformasjon.

Sentrale interesseaktører (utover grunneier og forvaltningsmyndighet) i område 2 er:

- Troms Turlag/DNT, Nordkalottleden
- Nord Troms Kraftlag, kraftlinje, hytte ved Raisjavri

Tabell på neste side viser et omtrentlig anslag for hvordan bruken fordeler seg på årsbasis i område 2.

Sesongfordeling av aktiviteter i område nr 2:

Type aktivitet:	Jan	Feb	Mar	Apr	Mai	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Des
Fiske anadrome arter												
Fiske innlandsarter, vann/elv				*	*		**	**	*			
Vandring og turgåing					*	*	***	***	**	*		
Sykling												
Kanopadling/kajakpadling								S				
Elvebåtturer												
Jakt rype	*	**	**	**	**				***	**		
Jakt elg									S	S		
Nordkalottleden	S	S	*/**	*	*	*	**	**	**			
Turmål (topp, vann, annet interessepunkt)												
Forskning, utredning, undervisning, laksetellinger					*	*	*	*	*	*		
Bærplukking								**	**			
Annenn høsting (sopp, planter, plukkhøst og lignende)					*	*	*	*	*	*		
Turisme/næringsvirksomhet			*	*	*	*	**	*	*	*		
Ridning/hest								S	S			
Skiturer		*	**	**	*							
Scooterløype/-turer												
Isfiske			*	*	*							
Isklatring/fosseklatring												
Hundekjøring		S	*	*								
Hytte, turmål og nærområdebruk	*	*	**	**	*	*	**	**	***	*		
Snarefangst ryper												

Skjematisk oppsett. Bruk i andre deler av året enn påført kan selvfølgelig forekomme. Matrisen gir et oversiktsbilde. Jakt- og fiskeregler angir nærmere definerte datoer og perioder.

Område 3: Coalbmevaggi – Somajavri

Generell beskrivelse

Om lag 15 km sørvest for Saraelv i Reisadalen finner man Coalbmevaggi i Raisduottarhaldi landskapsvernområde. Fra Guolasjavri i vest når man Coalbmevaggi via Biedjovaggi etter ca 4 km. Coalbmevaggi ligger i sin helhet i RLVO i sørøstlig – nordvestlig retning, inn til Somajavri og grensen mot Finland. I området er det en hytte ved Somajavri, som har en låst og en åpen del.

Nordkalottleden kommer inn i Norge/RLVO ved Somajavri og følger Coalbmevaggi nordvestover, deretter parallelt med Puntadalen på sørøstsiden og ned til Saraelv. Snøscooterløype fra Gahperus i Reisadalen kommer inn helt nordvest i Coalbmevaggi, og går inn til Somajavri der den stopper. Det gis dispensasjon for snøscooter videre (inntil 4) for å bruke åpen del av Somahytta. Snøscooterløype fra Kåfjorddalen og Guolasområdet er tilknyttet snøscooterløypa som her er beskrevet, ca 5 km nordvest for Coalbmevaggi og utenfor verneområdet. Scooterløypene er godkjente rekreasjonsløyper.

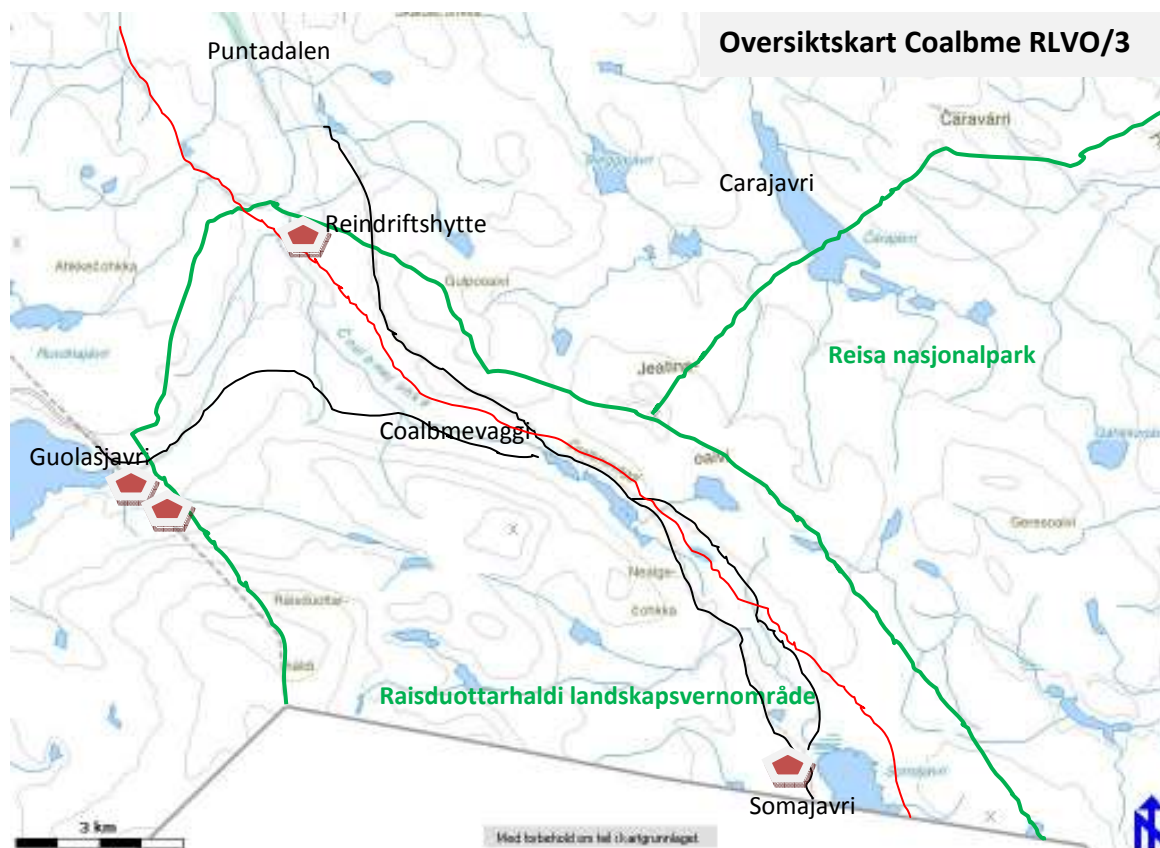

Åpen del av hytte ved Somajavre er mye brukt av reindrifta og grupper med snøscooter og skigåere fra Nordreisa og Kåfjord. Foto: Fjelltjenesten

Fra sørøst er det ferdsel inn til området fra RNP, via (mest) vanlig ferdselstrase omtrent langs riksgrensa både vinter og sommer. Dette er en hovedferdselsåre for reindrifta, som tidvis også brukes av andre.

Foruten hytta ved Somajavre, merket Nordkalottleden og merket snøscooterløype i Coalbmevaggi er det ikke noen tilretteleggingstiltak i området. Ved Guolasjavri og utenfor verneområdet er det hytter som ikke er åpne for allmennheten (Røde Kors hytta og oppsynshytte).

Landskapet i området har karakter av fjell og høyfjell, med vide dalformasjoner og avrundete former i fjellandskapet. Coalbmevaggi er den største og dominerende dalen i RLVO. Et våkent øye vil se en rekke spor etter innlandsisen og avsmeltingen etter denne (eskere, morener, blokkmark m.v.). Det er lite vegetasjon i området, mest lynghei og lave vierkratt. Høyfjellspreget forsterkes på grunn av dette. Vest i RLVO er det fjellmassivet Raisduottarhaldi som dominerer, med høyeste punkt på 1361 m.o.h.

Grønn strek = verneområdet. Sort strek = tydelige spor/Nordkalottleden. Rød strek = scooterløype.

Strekene/punktene er omtrentlige, ikke koordinatfestet.

Coalbmevaggi er et viktig område for reindrifta sommer og vinter, og det er tydelige kjørespor etter barmarksferdsel i hele dalføret og rundt dette. Reindriftshytte helt nord i RLVO og en eldre ved Guolasjavri og en eldre buss (med funksjon som foreløpig hytte) øst for Guolasjavri.

Bruk og bruksinteresser

Vinterstid brukes området mye av snøscooterkjørere, både fra Nordreisa og Kåfjord. Det er vanlig turkjøring; dagsturer, isfisketurer og for et utgangspunkt for videre ferdsel på ski til omkringliggende områder. Kåfjord scooterforening oppgir at dette er det viktigste området mht vinterbruk for deres medlemmer.

Det kan være skitur opp på Halti, videre innover i nasjonalparken både til Saitejavri (eller hyttene Sidosgohpi og Deatnumuotki) og for vinterjakt på ryper i Geatkevuopmi og omkringliggende områder. Innfarten til disse områdene via Coalbmevaggi har således stor betydning for lokale brukere fra Nordreisa og Kåfjord. Det er registrert årlig skivandring av finsk turgruppe (Jakobstad) som kommer inn via Nordkalottleden ved Somajavri, og går ned vekselvis Carajavri og Gahperus.

Skiløpere og hundekjørere følger i stor grad samme traseer som for snøscooter og Nordkalottleden, men en god del bruk er registrert inn fra området Carajavri til Coalbme og Somajavri, og inn i videre områder. Isfisketurer i april og mai gjøres ofte til Carajavri, med besøk til vann like øst for, og i Coalbmevaggi og videre Somajavri.

Senvinters i april og over mot mai er området svært viktig for reindrifta pga vårflyttingen, og snøscooterløypene kan stenges tidligere enn 1. mai ved behov for å ta hensyn til dette. Lokale hundekjørere opplyser at de tar lignende hensyn for sin ferdsel.

Sommerstid er tilgangen til området meget god pga åpen anleggsvei opp til Guolasjavri. Fra denne siden ferdes brukere inn til Somajavri, også via Huortnasvaggi i tillegg til gjennom Biedjovaggi og opp selve Coalbmevaggi. Brukere fra Nordreisa kjører til Guolasjavri og går derfra over/langs Coalbmevaggi hhv til Carajavri og Reisadalen og til Gahperus og Reisadalen. Denne turen har også vært gjennomført som skoleturer ved Storslett skole.

Fra Reisadalen kommer brukere inn i området langs Nordkalottleden, men mange kommer også inn fra området Carajavri. Fra sør og finsk side kommer det vandrere inn langs Nordkalottleden ved Somajavri.

Birtavarre Røde Kors Hjelpekorps har tydelige interesser i området i kraft av at de har hytte ved Guolasjavri, og at de har øvelser, søk/redning og beredskap i nevnte område.

Det er sparsomt med tall og opplysninger om bruken av områdene. Det vi har er følgende:

Overnattinger på hytta ved Somajavri: 248 døgn i 2008, herav 56 av reindriftas utøvere, 51 utenlandske og 141 norske. (Merk at flere av de besøkende har flere døgn ved registrert besøk.)

Dispensasjoner i medhold av motorferdselsloven: 48 stk til Somashytta i 2008.

Ferdselsteller ovenfor Sarafossen: ca 100 personer (Nordkalottleden), 2008.

I forhold til næring brukes områdene noe, men det er ikke mulig å anslå omsetning eller frekvens. Det forekommer arrangerte opplegg med bruk av snøscooter og hundespenn vinterstid, samt at det leies ut snøscootere ved Sappen leirskole i Sappen i Reisadalen (som er direkte tilknyttet denne løypa).

Sommerstid brukes området til en viss grad i næring ved turer med hest. Fra Kåfjord side og Guolasjavri opplyses det at enkelte aktivitetsbedrifter har turer fra Guolasjavri og inn i Coalbmevaggi og til Somajavri. Området ligger på statsgrunn og det er en viss omsetning knyttet til jakt- og fiskekort for dette, men ikke beregnet her. Sett i forhold til område 1 har dette området atskillig mindre betydning mht næring.

Oppsummering

*** Område 3 Coalbmevaggi – Somajavri brukes mest intensivt av lokale brukere i tiden januar – mai, der snøscooterbrukere fra Nordreisa og Kåfjord opplyser at løypenettet betyr mye for dem (herunder isfiske på Somajavri)**

*** Snøscooterløypa til Somajavri brukes noe ifb med transport til Somajavri og videre skitur inn til Geatkevuopmi**

***Området brukes aktivt av hjelpekorps til øving, søk/redning og beredskap**

*** Nordkalottleden følger dalføret i gjennom hele området, antall brukere anslås til opp i mot 150 personer på årsbasis – derav ca 110 – 120 personer i barmarksesongen juni - september**

*** Ut over selve hytta ved Soamajavri, stien (sommerstid) og merket scooterløype (vinterstid) er det ikke noen tilrettelegging for allmennheten i området – men området er lett tilgjengelig fra anleggsveg ved Guolasjavri**

*** Vinterstid kommer det inn skiløpere i området fra øst og nord (i hovedsak Carajavri og Guolasjavri) til hytta ved Somajavri, og derfra til toppen av Raisduottarhaldi**

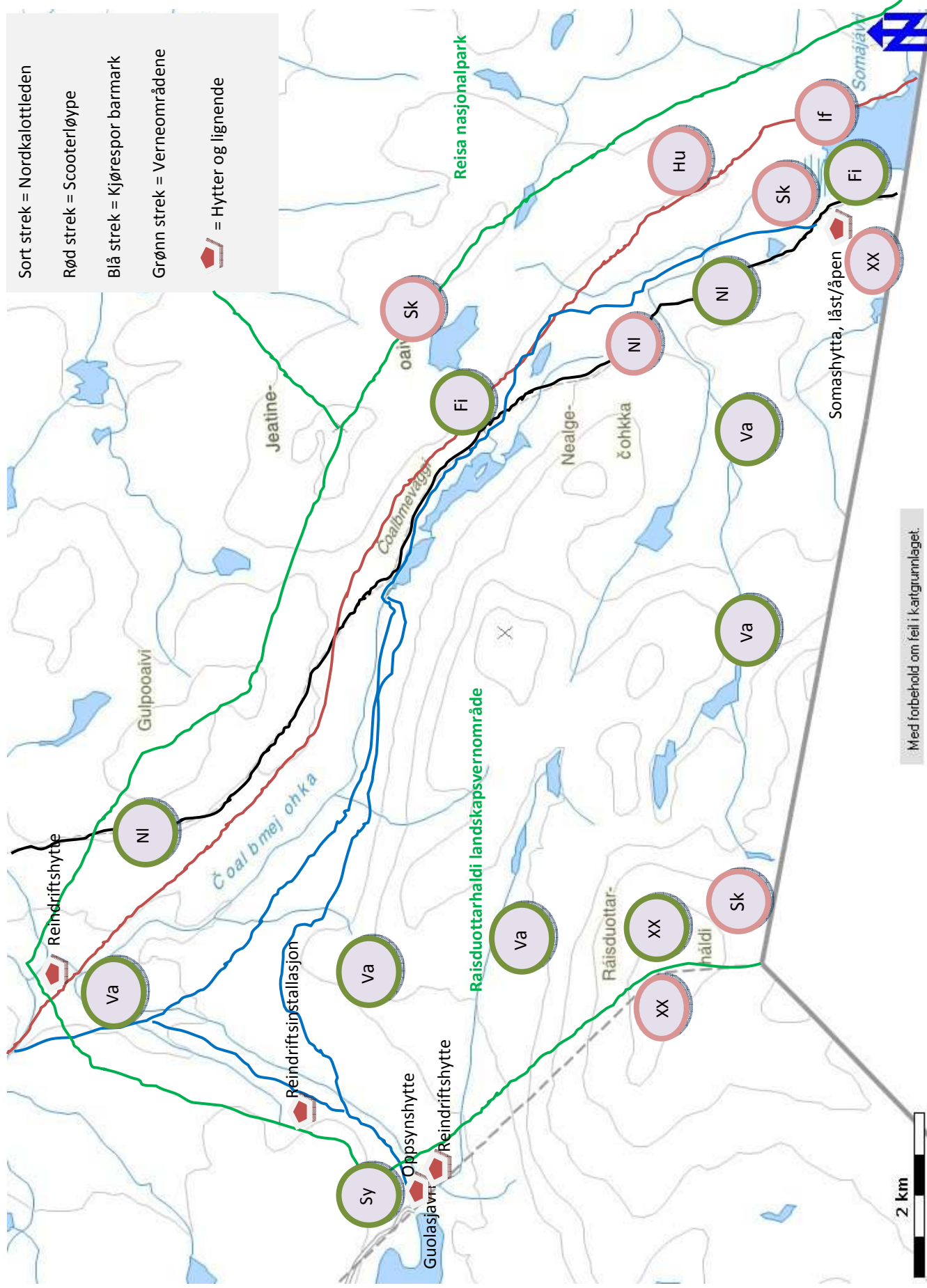
Sentrale interesseaktører (utover grunneier og forvaltningsmyndighet) i område 3 er:

- Troms Turlag/DNT, Nordkalottleden
- Nordreisa Scooter- og båtforening, Kåfjord scooterforening, snøscooterløypenettet

På de neste sidene er det satt opp en tabellarisk oversikt. Denne er laget med bakgrunn i kilder og resultater som ligger til grunn for denne rapporten, og er ment å skulle gi en noenlunde samlet oversikt over bruk av områdene i område 1.

Det presiseres at dette er basert på det mest iøynefallende mht bruk og bruksmønster, men at også områder som ikke er konkret beskrevet her har stor verdi for mange brukere som f.eks søker utenom allfarvei og de mest klassiske/besøkte områdene.

OVERSIKTSKART Coalbmevaggi – Somajavri, RLVO/3

Type bruk:	Beskrivelse:	Område 3: Coalbme - Somas
Fiske anadrome arter	Ikke lakseførende.	X
Fiske innlandsarter, vann/elv	I Coalbme, nærområdet øst og Smamjavri.	**
Vandringer og turgåing	Nordkalottleden. Hovedsesong juli til september og februar til april.	**
Sykling	Noe med utg pkt Guolasjavri.	*
Kanopadling/kajakpadling		X
Elvebåtturer		X
Jakt rype 10.09. – 01.03.		*
Jakt elg 25.09. – 25.10.		X
Nordkalottleden	Går gjennom hele området, brukes hele året. Hovedsesong juli til september og februar til april.	**
Turmål (topp, vann, annet interessepunkt)	Hytte Somajavri. Halti toppen, via området.	***
Forskning, utredning, undervisning	Diverse.	*
Bærplukking		*
Annen høsting (sopp, planter, plukkhogst og lignende)	Usikker status mht sopp og planter.	X
Turisme/næringsvirksomhet	I mindre grad enn f.eks område 1. Knyttet til fotturisme / fiske/ småviltjakt / snøscooter / hundekjøring.	*
Ridning/hest		*
Skiturer	I hele området, i hovedsak langs Nordkalottleden, scooterløype og til hytte.	**
Scooterløype/-turer	Løype inne i verneområdet/område 3.	***
Isfiske, Vinter vår	Somajavri ved løype. Områder rundt.	**
Isklating/fosseklating		X
Hundekjøring, Vinter		*
Hytte, turmål og nærområdebruk Vinter	Somajavri. Derfra videre til Geatkevuopmi og Sidosgohpi, i hovedsak.	***
Turmål (topp, vann, annet interessepunkt) Vinter	Halti, via området.	*
Nordkalottleden Vinter	I hele området langs stien.	**
Snarefangst ryper, Vinter		S
Turisme/næringsvirksomhet Vinter	Vinterturismen består i all hovedsak av individuelle og grupper på egen hånd.	S/*
Annet	Naturfotografering, reportasjer, kunstnere er årlig registrert.	*

Forklaring:

* = Brukes noe, evt sesonger ** = Brukes jevnlig i aktuellperiode/sesonger *** = Brukes mye i de aktuelle perioder/sesonger

S = sjelden/svært sesongbetont
O = oppsyn/forvaltning/skjøtsel
X = ikke relevant

Tabellarisk oversikt er satt opp ut i fra den kartlegging som er gjort i form av skjema, oppsøkende kontakt med brukere og sammenholdt med erfaringer fra Fjelltjenesten SNO, Halti nasjonalparksenter og Halti turistinformasjon.

Sesongfordeling av aktiviteter i område nr 3:

Type aktivitet:	Jan	Feb	Mar	Apr	Mai	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Des
Fiske anadrome arter												
Fiske innlandsarter, vann/elv			*	**	**	*	**	**	*			
Vandring og turgåing		*	*	**	**	**	***	***	**	*		
Sykling							*	*				
Kanopadling/kajakpadling												
Elvebåtturer												
Jakt rype		*	**						**	*		
Jakt elg												
Nordkalottleden	S	S	*/**	***	**	*	***	***	**			
Tursmål (topp, vann, annet interessepunkt)		*	**	**	**	*	***	***	**			
Forskning, utredning, undervisning						*	*	*	*	*		
Bærplukking								*				
Annen høsting (sopp, planter, plukkhøst og lignende)												
Turisme/næringsvirksomhet			*	*	*		**	*	*			
Ridning/hest							*	*	*			
Skiturer		*	**	**	**							
Scooterløype/-turer	*	**	***	***								
Isfiske		*	**	**	*							
Isklatring/fosseklatring												
Hundekjøring		*	*	**	**							
Hytte, turmål og nærområdebruk	*	*	**	*	*	*	**	**	***	*		
Snarefangst ryper												

Skjematisk oppsett. Bruk i andre deler av året enn påført kan selvfølgelig forekomme. Matrisen gir et oversiktsbilde. Jakt- og fiskeregler angir nærmere definerte datoer og perioder.

Område 4: Guolasjavri – Halti

Generell beskrivelse

Guolasjavri er et regulert vann som i sin helhet ligger utenfor RLVO, men er en viktig innfallsport til verneområdet. Sommerstid er adkomst i hovedsak opp vi anleggsvei fra Kåfjorddalen, opp til vannet på 774 m.o.h (fluktuerende ned til 754 m.o.h.), der veien deler seg i en østlig og en vestlig trase. Her er det også parkeringsplass. Fram til dette punktet er veien av god standard etter vedlikehold noen år tilbake, og kan lett brukes av personbiler. Birtavarre Røde kors sin hytte ligger like øst for dette krysset.

Den østlige traseen fortsetter videre vel 3.5 km til vannets sørøstligste bukt, der den stopper. Her ligger det også en låst oppsynshytte, samt en reindriftshytte. Vegstandarden på denne østlige traseen er dårligere enn som opp til nevnte kryss, men både bobiler og mindre personbiler registreres kjørende helt inn til innerste punkt. Etter samtale med planlegger i Kåfjord kommune er man i tvil om framtidig praksis mht denne østlige vegtraseen mht ansvar og vedlikehold, men i dag er den åpen for alminnelig ferdsel. Statskog SF har heller ikke truffet noen beslutninger om bruk av vegen utover at den anses som åpen.

Vinterstid er det godkjent snøscooterløype opp til Guolasjavri etter anleggsveien, i hovedsak, og opp til Røde Kors hytta. Der deler denne seg i to sløyfer, som igjen møtes i vestlig ende av vannet ved Baalhytta. Den østligste sløyfen går over vannet og mot Lajosjohka, som er scooterløypas nærmeste punkt i forhold til skiturer opp på Halti.

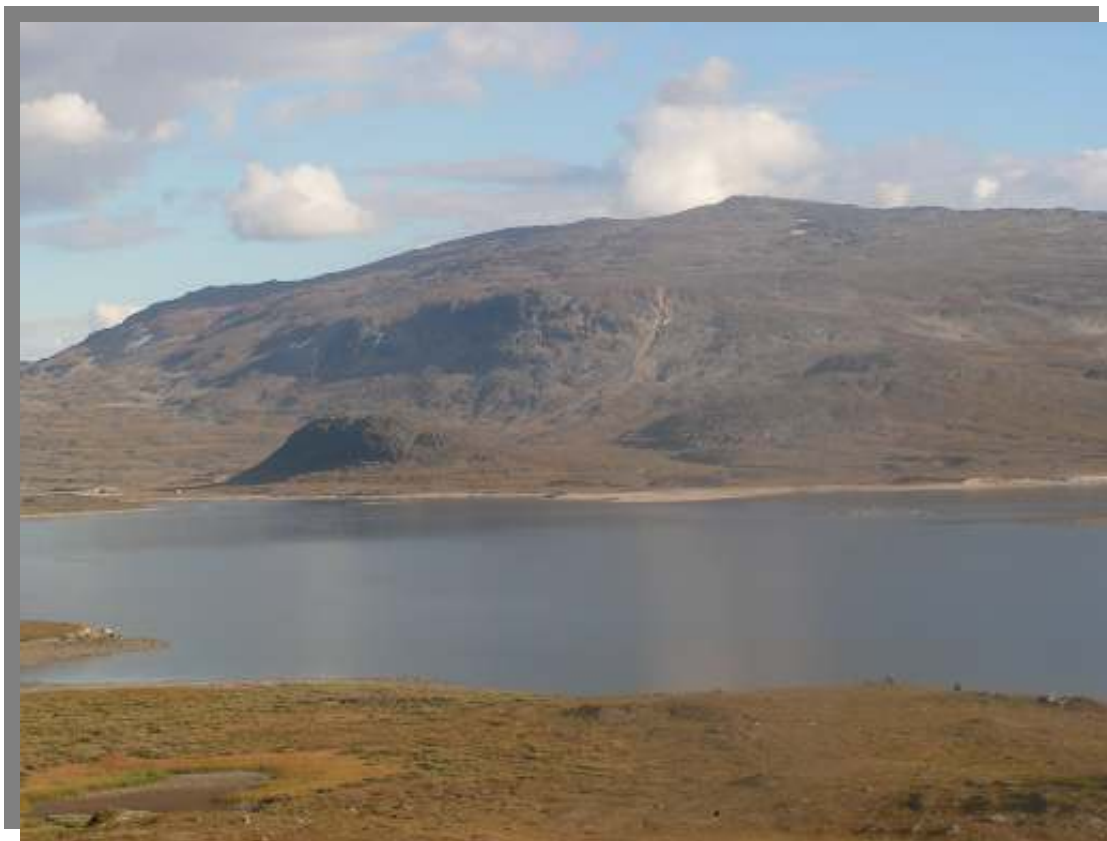
Adkomsten til Guolasjavri går gjennom et fascinerende landskap. Fra Ankerlia slynger anleggsvegen seg oppover en trang dal med bratte, løse sider og et par skarpe sidedaler på vestsiden. Det er tydelige spor og merker etter tidligere tiders gruvedrift (kobber) i hele området. Oppe ved Guolasjavri flater terrenget ut, og man befinner seg på nærmere 800 m.o.h. ved parkeringsplassen og Røde Kors hytta – og har så definitivt følelsen av å være høyt til fjells.

Røde Kors hytta ved Guolasjavri. Bilde tatt fra øst mot vest, adkomstveg fra Kåfjorddalen kommer opp fra høyre i bildet. Veg på bildet er østlig trase. Foto: Halti nasjonalparksenter AS

Til sammenlikning ligger Raisjavri på 444 m.o.h. Landskapet er vidt og åpent, med tydelig høyfjellspreg med lite vegetasjon. Sørøst for Guolasjavri dominerer fjellet Raisduottarhaldi. Toppen på 1361 m.o.h. er grensepunkt mellom Nordreisa og Kåfjord kommuner, og for RLVO. I tillegg er dette høyeste toppen i Nordreisa, og like sørvest for denne, på finsk side, er toppen Halti/Haldi som er Finlands høyeste punkt (1331 m.o.h.) og et populært turmål for finlendere. Dette gjør at området er svært attraktivt for besøk fra finlendere på tur, sett i betraktning av den enkle adkomsten til Halti's nærrområde.

Fra finsk side er det etablert et godt merket løypenett til Halti, med hytter underveis. Stien er merket til finsk topp 1331 m.o.h., men en god del tar også turen over til norsk topp 1361 m.o.h. når de er i området. På finsk side er det tillatt å kjøre opp på Halti med snøscooter (lisensordning).

Guolasjavri med Raisduottarhaldi i bakgrunnen. Østlig vegtrase stanser i bukta ved liten oppsynshytte i sørøstlig bukt, venstre billedkant. Foto: Halti nasjonalparksenter AS

Samlet sett gir den enkle adkomsten til området Guolasjavri en sjelden god tilgang til høyereliggende fjellområder på opp mot 800 m.o.h. sommerstid, også sett i nordnorsk målestokk.

Bruk og bruksinteresser

Her omtales i all hovedsak aksene Guolasjavri til Raisduottarhaldi som en egen rute, innfallsport og et interessepunkt i lys av RLVO. Guolasjavri og områdene rundt representerer store bruksinteresser i seg selv, men er her holdt utenfor i stor grad. Det er videre viktig å se på bruken av område 4 og 3 i sammenheng, da Guolasjavri, Coalbmevaggi, Somajavri og Raisduottarhaldi brukes som en helhet.

Sommerstid er Guolasjavri en meget viktig innfallsport for besøkende som vandrer opp på Raisduottarhaldi 1361 m.o.h. og Halti/Haldi (finsk topp) på 1331 m.o.h. Antallet brukere er vanskelig å anslå, og det har ikke vært mulig å få avlest boka på toppvarden på norsk side. Fra Metsahallitus i Finland har vi fått opplyst at finsk Halti har i overkant av 3000 besøkende hvert år (registreringer i bok på toppvarden). Det er grunn til å anta at en god del av de som har vært på finsk Halti også besøker Raisduottarhaldi, men antallet er ikke mulig å stipulere.

Videre melder Metsahallitus at det er organiserte turer fra finsk side (turer med guide) som bruker Guolasjavri som utgangspunkt for toppturene. De fleste returnerer via Guolasjavri, men noen går også ned på finsk side, og via hyttenettet og stien tilbake til Kilpisjarvi.

Brukere fra Kåfjord og Nordreisa tar seg opp til Guolasjavri med bil og går toppturer opp på Halti. Halti nasjonalparksenter har hvert år (siden 2006) hatt turer opp på Raisduottarhaldi via Guolasjavri, og møter finske vandrere på hver tur. På nytt turkart utgitt av Kåfjord kommune er det tegnet inn løypestrase fra Guolasjavri og opp til Halti (finsk topp) og videre inn i Finland.

Sommerstid framstår Guolasjavri (til krysset av vegen og videre etter østre trase) som den viktigste innfallsporten for vandringer opp på Raisduottarhaldi for nordmenn. Mht finske og utenlandske brukere er det vanskelig å anslå antall/frekvens, men det ser ut til å være betydelig. På sensommeren og høsten er det en del bærplukking (multer) i nærområdene til Guolasjavri, og det drives jakt og fiske i området. Omsetningsmessig er det vanskelig å anslå tall her. Området er populært. Mye av dette foregår utenfor grensene til RLVO.

Ved toppen av Raisduottarhaldi 1361 m.o.h. Vardeboka ligger inni varden og blir sjelden gravd fram vinterstid, derav få vinterregistreringer i denne. Foto: Halti nasjonalparksenter AS

Næringsmessig er det allerede nevnt at finske selskap organiserer turer via Guolasjavri (opplysninger fra turistinformasjonen på Kilpisjarvi/Metsahallitus). Det er registrert liknende tilbud som er annonsert på norsk side/Kåfjord kommune, men det er usikkert om hvor mange som konkret er gjennomført (opplysninger fra Troms Reiseliv AS). Det antas å ikke ha noe stort volum (opplysninger fra Kåfjord kommune).

Det er ikke registrert næringsvirksomhet knyttet til bruk av båt, kano eller kajakk på Guolasjavri i kombinasjon med turer til fjellet. Det er ikke anlegg eller installasjoner for næringsmessig drift i området i dag. Hyttene ved Guolasjavri er låste, og det drives ikke ordinær utleie.

Vinterstid viser undersøkelsene at brukere fra Kåfjord bruker området fra scooterløypenettet opp til Guolasjavri, mens brukere fra Nordreisa tar seg inn til området via scooterløype til Somajavri. I tillegg er det isfiske knyttet til vannet, og via scooterløypene til/rundt vannet.

Oppsummering

*** Område 4 er en viktig innfallsport til RLVO i seg selv i barmarksesongen, og gir etter måten svært god tilgang til høyfjellsområder og til toppene**

*** Sommerstid er det tilgang omtrent helt til grensen av RLVO med bil etter åpen anleggsvei**

***Området er det eneste som ikke har Nordkalottleden inne, men derimot en populær rute opp til Halti og Riasduottarhaldi**

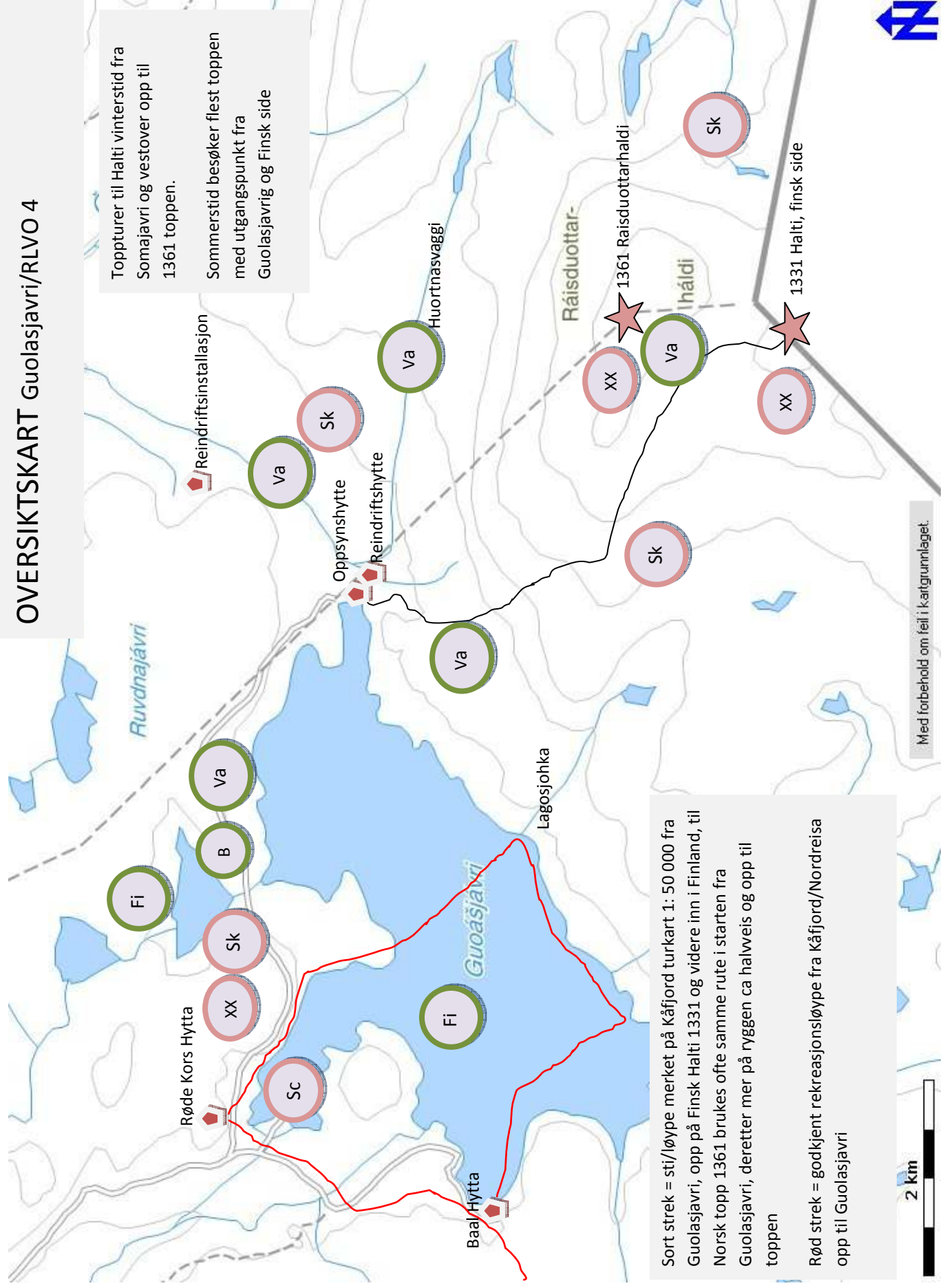
Sentrale interesseaktører (utover grunneier og forvaltningsmyndighet) i område 4 er:

- Kåfjord kommune, rekreasjonsservice og næringsutvikling, planmyndighet/veg
- Birtavarre Røde Kors Hjelpekorp, hytte, beredskap, øvingsaktivitet m.v.

På de neste sidene er det satt opp en tabellarisk oversikt. Denne er laget med bakgrunn i kilder og resultater som ligger til grunn for denne rapporten, og er ment å skulle gi en noenlunde samlet oversikt over bruk av områdene i område 1.

Det presiseres at dette er basert på det mest iøynefallende mht bruk og bruksmønster, men at også områder som ikke er konkret beskrevet her har stor verdi for mange brukere som f.eks søker utenom allfarvei og de mest klassiske/besøkte områdene.

OVERSIKTSKART Guolasjavri/RLVO 4

Type bruk:	Beskrivelse:	Område 4: Guolas - Halti
Fiske anadrome arter	Ikke lakseførende.	X
Fiske innlandsarter, vann/elv	I Guolasjavri, Ahkkejavri	**
Vandring og turgåing	Hovedinnfartsområde norsk side til Halti	***
Sykling	Noe med utg pkt Guolasjavri og veg.	*
Kanopadling/kajakpadling		X
Elvebåtturer		X
Jakt rype 10.09. – 01.03.		**
Jakt elg 25.09. – 25.10.		X
Nordkalottleden		X
Turmål (topp, vann, annet interessepunkt)	Halti toppen, via området.	***
Forskning, utredning, undervisning	Diverse.	*
Bærplukking		*
Annen høsting (sopp, planter, plukkhogst og lignende)	Usikker status mht sopp og planter.	X
Turisme/næringsvirksomhet	I mindre grad enn f.eks område 1. Knyttet til fotturisme / fiske/ småviltjakt / snøscooter / hundekjøring.	S/*
Ridning/hest	Forekommer i deler av området, ikke på Halti	*
Skiturer, Vinter		**
Scooterløype/-turer	Ikke løype på selve stien/ruta, noe ved Guolasjavri – utgangspunkt.	X
Isfiske, Vinter vår	Guolasjavri. Områder rundt.	**
Isklatring/fosseklatring		X
Hundekjøring, Vinter		*
Hytte, turmål og nærområdebruk Vinter	Ikke langs ruta, Røde Kors hytta.	**
Turmål (topp, vann, annet interessepunkt) Vinter	Halti, via området.	**
Nordkalottleden, Vinter		X
Snarefangst ryper, Vinter		X
Turisme/næringsvirksomhet Vinter	Vinterturismen består i all hovedsak av individuelle og grupper på egen hånd.	S/*
Annet	Røde Kors, beredskap, redning, øvelser.	***

Forklaring:

* = Brukes noe, evt sesonger ** = Brukes jevnlig i aktuellperiode/sesonger *** = Brukes mye i de aktuelle perioder/sesonger

S = sjelden/svært sesongbetont
O = oppsyn/forvaltning/skjøtsel
X = ikke relevant

Tabellarisk oversikt er satt opp ut i fra den kartlegging som er gjort i form av skjema, oppsøkende kontakt med brukere og sammenholdt med erfaringer fra Fjelltjenesten SNO, Halti nasjonalparksenter og Halti turistinformasjon.

Sesongfordeling av aktiviteter i område nr 4:

Type aktivitet:	Jan	Feb	Mar	Apr	Mai	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Des
Fiske anadrome arter												
Fiske innlandsarter, vann/elv		*	*	*	*	*	**	**	**			
Vandring og turgåing		*	*	**	**	*	***	***	**	*		
Sykling							*	*	*			
Kanopadling/kajakpadling							*	*				
Elvebåtturer												
Jakt rype		*	*						***	*		
Jakt elg												
Nordkalottleden												
Turmål (topp, vann, annet interessepunkt) – 1361 og 1331		*	**	**	**	**	***	***	**	*		
Forskning, utredning, undervisning, laksetellinger						*	*	*	*	*		
Bærplukking							**	**	*			
Annen høsting (sopp, planter, plukkhogst og lignende)					*	*	*	*	**	*		
Turisme/næringsvirksomhet												
Ridning/hest								*	*			
Skiturer	**	**	***	***	*							
Scooterløype/-turer												
Isfiske			**	**	*							
Isklatring/fosseklatring												
Hundekjøring		*	*	*								
Hytte, turmål og nærområdebruk	*	*	**	*	*	**	***	***	***	**		
Snarefangst ryper												

Skjematisk oppsett. Bruk i andre deler av året enn påført kan selvfølgelig forekomme. Matrisen gir et oversiktsbilde. Jakt- og fiskeregler angir nærmere definerte datoer og perioder.

Område 5: Området rundt Raisjavri

Generell beskrivelse

Raisjavri er det største vannet i Reisa nasjonalpark og en av hovedkildene til Reisavassdraget. Enkleste adkomst til området er via Kautokeino, der man følger Rv 896 mot Biedjuvaggi ca 30 km. Derfra går det en delvis kjørbær anleggsvei, og et tydelig kjørespor, ned til Raisjavri. Troms Turlag har skiltet kjøresporet som vandresti til/fra vannet og Rv 896. Ved vannets østre del, der vei og kjørespor kommer ned, ligger det to hytter; Statskog og Nord Troms Kraftlag sine. Begge er låst, men Statskog sin har en avdeling for utleie.

Riksveg 896 fra Kautokeino til Bidjuvaggi holdes ikke åpen hele vinteren, kun ca 8 km fra Kautokeino til avkjøringen til Cuonuovuohppi fjellstue ved Stuorajavri. Videre herfra åpnes vegen av Kautokeino kommune i tiden rundt påske. Konkret åpningstid bestemmes ut i fra snømengder og værforhold. Etter dette tidspunktet er veien åpen for ferdsel resten av barmarkssesongen. Vinterstid er det godkjent snøscooterløype etter vegen, og denne kobler sammen scooterløypenettet mellom Nordreisa og Kautokeino. For bruk av hyttene ved Raisjavri vinterstid gis det dispensasjon for snøscooter, både til Statskog og kraftlaget sine hytter.

Statskog SF sin hytte ved Raisjavri, høyre avdeling åpen for utleie.

Selve Raisjavri ligger i sin helhet inne i verneområdet RNP. Veien og kjøresporet ned fra Rv 896 ligger i hovedsak like innenfor grensen til Nordreisa kommune og Troms fylke.

Raisjavri og omlandet rundt ligger naturskjønt til, lavt nede i landskapet med frodig vidde og vegetasjon. Bjørkeskogen dominerer, med en del vier langs myr og småelver. Området har godt med myrer og multebær. Nord for vannet går det et tydelig kjørespor i vestlig/sørvestlig retning, som brukes av hytteeierne og reindriftsnæringa. Nordkalottleden passerer vannet i nord, via der Statskog har sin hytte og fortsetter mot Kautokeino.

Bruk og bruksinteresser

Området Raisjavri er en viktig innfallsport til RNP og i seg selv et attraktivt område for mange brukergrupper. Det er også flere hytter inne i verneområdet knyttet til reindrifta, med etablert kjørespor til disse. Det er kjørespor videre vest/sørvest til Saitejavri området med flere hytter i reindrifta. Naturlig nok vil hytteeierne ved og rundt Raisjavri ha besøkende som kommer til og fra, som slik sett er brukere av området.

Av alle omtalte områder i RNP er det Raisjavri som har den enkleste tilgangen om sommeren, med bil (tross noe dårlig veg), der vegen stopper nærmest på grensa til RNP og like ved hytten til kraftlaget og nær Statskog sin hytte. Området antas derfor å ha betydning for mange, uten at vi har tall for grupper, typer ferdsel m.v.

Kraftlaget benytter sin hytte mest i tjenestesammenheng, men det er også noe bruk knyttet til rekreasjon (bedriftsintern bruk), jakt, fiske og bærplukking. Bruken er både innenfor og utenfor verneområdet.

Statskog sin hytte leies ut på ordinær måte for allmennheten. Antall utleiedøgn i 2008 var totalt: XX.

Ut i fra spørreundersøkelsen som er gjort i regi av prosjektet ”Arktiske nasjonalparkopplevelser” (Tabell 1) framkommer det at 23% av de som har svart, oppgir at de er kommet inn i verneområdet RNP via Kautokeino (og dermed Raisjavri). Dette tallet knytter seg nok i hovedsak til rene vandreturer (jfr skjemauppløsning i Reisadalen).

På Halti nasjonalparksenter og på turistinformasjonen er det jevnlig forespørsler mht informasjon om området (bussruter, overnatting, stiens beskaffenhet, adkomst til vannet sommerstid med bil, kart, fiskekort osv.). De senere årene har det hver høst vært større grupper (10 – 25 personer) som har gått turen fra Raisjavri til Nedrefoss og Saraelv. Av og til flere grupper samme høst. Disse har tatt seg opp med buss/fellestransport til Rv 866, og gått ned til Raisjavri etter anleggsvegen.

Mange bruker Raisjavri til fiske. Det er tillatt å bruke motorbåt på vannet. Noen bruker kano, kajakk mer sjelden. Vannet er et godt fiskevann.

Rypejakt ved Raisjavri har stor intensitet fra starten av jakta i september, og særlig de to første ukene og gradvis avtakende utover høsten. Det gjelder områdene rundt vannet, i og utenfor verneområdene

men også ved at brukere bruker Raisjavri som utgangspunkt for videre ferd inn til områder mot Askasjohka, Raisvuopmi, Miehtavaggi og Saitejavri. Det er ikke uvanlig at det ferdes folk inn (i jaktseasonen) til de ulike områdene, der jegerne ligger i fast leir og jakter ut derfra. Generelt framkommer det at alle disse områdene, og områdene i mellom, er populære mht jakt. Tidligere var området oppover Njargajohka mye brukt men det har blitt mindre etter hvert. Rundt Raisjavri er det lokalisert minst fem mer eller mindre faste leirplasser som brukes særlig tidlig i jaktseasonen (3 plasser på sørsiden og 2 vest av vannet).

Raisjavri inngår i elgvald for Reisa nasjonalpark, men er sjelden brukt pga lang avstand sett fra Nordreisa.

Bærplukking (multer) er utbredt og vanlig i området rundt Raisjavri.

Snarefangst er nå for tiden sjelden.

Ved Raisjavri har det vært såpass omfattende bruk av enkelte områder at det har oppstått en del utfordringer knyttet til renovasjon og latriner. I 2008 kom det inn forslag fra RBD 42 om å opprette tre faste ”stasjoner” på de mest brukte plassene, med avfallshandtering og utedo. Dette for å unngå tilgrising av områdene.

Oppsummering

- * Raisjavri framstår som et viktig område for ulike former for rekreasjonsbruk, særlig i kraft av jakt, fiske og bærplukking i de aktuelle sesongene – tiden juni til oktober er hovedsesongen
- * Området er et viktig punkt langs Nordkalottleden i kraft av mulighet for overnatting på utleiehytte, og ved at stien har avstikker til Rv 896 som start- og endepunkt for vandringer
- * Området framstår som en viktig innfallsport til RNP, og har en enkel adkomst til selve grensen for verneområdet
- * I næringsssammenheng utgjør leieinntekter av hytte, jakt- og fiskekort den største interessen (samiske/reindrifftsinteresser unntatt) og en del inntekter av turisme i kraft av transport/service til området
- * Området brukes også av personer fra Finnmark (Alta, Karasjok) som kommer inn fra Rv 896

Type bruk:	Beskrivelse:	Område 5: Raisjavri
Fiske anadrome arter	Ikke lakseførende.	X
Fiske innlandsarter, vann/elv	I Raisjavri, elver omkring	***
Vandringer og turgåing	Nordkalottleden. Hovedsesong juli til september og februar til april.	**
Sykling	Sjelden.	S
Kanopadling/kajakpadling		S
Elvebåtturer		X
Jakt rype 10.09. – 01.03.	Hele nærområdet	***
Jakt elg 25.09. – 25.10.		S
Nordkalottleden	Går gjennom hele området.	**
Turmål (topp, vann, annet interessepunkt)	Turgåing, fiske, dagsturer	**
Forskning, utredning, undervisning	Diverse. Palsmyrer.	*
Bærplukking		***
Annen høsting (sopp, planter, plukkhogst og lignende)	Usikker status mht sopp og planter.	X
Turisme/næringsvirksomhet	I mindre grad enn f.eks område 1. Knyttet til fotturisme / fiske/ småviltjakt	*
Ridning/hest	Sjelden/Forekommer.	S/*
Skiturer	Nordkalottleden. Knyttet til hyttene.	**
Vinter	Folkehøgskole.	
Scooterløype/-turer	Ikke løype i området, bare til hytter.	X
Isfiske, Vinter vår	Raisjavri.	**
Isklatring/fosseklatring		X
Hundekjøring, Vinter		*
Hytte, turmål og nærområdebruk	Hyttene ved Raisjavri.	**
Vinter		
Turmål (topp, vann, annet interessepunkt) Vinter		*
Nordkalottleden	Overnattingspunkt.	**
Vinter		
Snarefangst ryper, Vinter		S
Turisme/næringsvirksomhet	Vinterturismen består i all hovedsak av individuelle og grupper på egen hånd.	S/*
Vinter		
Annet	Naturfotografering, reportasjer, m.v.	*

Forklaring:

* = Brukes noe, evt sesonger ** = Brukes jevnlig i aktuellperiode/sesonger *** = Brukes mye i de aktuelle perioder/sesonger

S = sjelden/svært sesongbetont
O = oppsyn/forvaltning/skjøtsel
X = ikke relevant

Tabellarisk oversikt er satt opp ut i fra den kartlegging som er gjort i form av skjema, oppsøkende kontakt med brukere og sammenholdt med erfaringer fra Fjelltjenesten SNO, Halti nasjonalparksenter og Halti turistinformasjon.

Sentrale interesseaktører (utover grunneier og forvaltningsmyndighet) i område 5 er:

- Troms Turlag/DNT, Nordkalottleden
- Nord Troms Kraftlag, kraftlinje, hytte ved Raisjavri, veganlegg
- Nordreisa kommune, planmyndighet/veg

Sesongfordeling av aktiviteter i område nr 5:

Type aktivitet:	Jan	Feb	Mar	Apr	Mai	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Des
Fiske anadrome arter												
Fiske innlandsarter, vann/elv			*	**	**	*	**	***	**			
Vandring og turgåing					*	**	***	***	**	*		
Sykling								S	S			
Kanopadling							*					
Elvebåtturer												
Jakt rype	*	**	**	**	**				***	**		
Jakt elg												
Nordkalottleden	*	**	**	*	*	**	***	***	**	*		
Tursmål (topp, vann, annet interessepunkt)			*	*	*	**	***	***	**	*		
Forskning, utredning, undervisning						*	*	**	**	*		
Bærplukking								***	***	***		
Annen høsting (sopp, planter, plukkhogst og lignende)								*	*			
Turisme/næringsvirksomhet			*	*	*	*	**	**	*			
Ridning/hest								S	S			
Skiturer	*	*	**	**	*							
Scooterløype/-turer												
Isfiske			*	*	*							
Isklatring/fosseklatring												
Hundekjøring		*	*	*								
Hytte, turmål og nærområdebruk	*	*	**	*	*	**	***	***	***	**		
Snarefangst ryper												

Skjematisk oppsett. Bruk i andre deler av året enn påført kan selvfølgelig forekomme. Matrisen gir et oversiktsbilde. Jakt- og fiskeregler angir nærmere definerte datoer og perioder.

Andre områder/resultater

Reisa nasjonalpark, vest for dalføret

Gjennom kartleggingen har det kommet klart fram at det er en god del bruk av områdene vest for selve Reisadalen. Det gjelder både jakt, fiske og vandringer.

Det forekommer en god del bruk ved skigåing opp til Carajavri og over til Coalbmevaggi og Somajavri, men også videre langs Carajavri og sørøstover mot Geatkevuopmi og noe videre. I området er det flere gode isfiskevann og et lettgått terreng med ski, med og uten pulk, samt gode områder for rypejakt.

Sommerstid ser ikke dette området ut til å være like mye brukt, men i sesongen for rypejakt er det klarlagt en god del bruk av Reisadalens vestsida. Her går jegere opp i dalsida ved Siemma og Gauraniva, og jakter langs dalsida/vegetasjonsbeltet helt opp mot Vuomatakkaområdet. Videre er området fra sørenden av Carajavri og østover mot Reisadalen attraktivt under høstjakta på rype.

Næringsbruk av, og ved verneområdene

Som nevnt under de enkelte delområdene er det vanskelig å eksakt fastslå hvilken verdiskaping som i dag knytter seg til verneområdene RNP og RLVO. Ut i fra generelle utsagn fra folk som ferdes i områdene, samt salg av fiskekort, ser det ut til at turismen er noe økende – men som sagt er det lite tall å belegge dette med.

Reisa Elvelag kan melde om en generell stor interesse for salg av sine fiskekort, men vi har usikre tall mht de øvre sonene 14 – 19 i verneområdet RNP. Elvebåtsenteret AS i Reisadalen har en økning i sin omsetning de senere årene. Besøkstallet på Nedrefosshytta viser en økning i antall gjestedøgn. Ferdselstallene fra prosjektet ”Arktiske nasjonalparkopplevelser” gir oss en del tall og opplysninger, men det er lite å sammenlikne med.

Det nærmeste vi kommer mht en noenlunde presis vurdering av næringsvirksomhet i verneområdene er gjort av NINA i 2003, der resultatene ble trukket inn i den såkalte ”Fjellteksten”:

”I Reisa nasjonalpark er det liten aktivitet knyttet til turisme, beregnet til i overkant av 1 mill. kroner, og nesten alt foregår i randsonen utenfor nasjonalparken. Av dette utgjør elvebåt-trafikken ca 300 000 kroner. Ved å regne om brutto omsetning til omsetning per areal får vi for beite 21, 185 og 102 kroner per hektar for henholdsvis Dovrefjell-Sunndalsfjella, Femundsmarka og Reisa nasjonalpark. Tilsvarende tall for turisme blir 59, 67 og 11 kroner pr hektar. Tilsvarende brutto omsetning for utmarksarealer i Norge basert på tall fra Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND) i 2002 gir en gjennomsnittsverdi på 33 kroner per hektar for beite og 68 kroner per hektar for turisme. Dette viser at brutto omsetning fra turisme i Dovre-Sunndalsfjella nasjonalpark og Femundsmarka nasjonalpark er i samme størrelsesorden som gjennomsnittet for utmark generelt i Norge. Brutto omsetning i Reisa nasjonalpark er en god del lavere enn landsgjennomsnittet.”

Sitatet er hentet fra Stortingsproposisjon nr 65 (2002 – 2003)

Nordreisa kommune ble i 2008 utpekt til Nasjonalparkkommune og Storslett til Nasjonalparklandsby, av MD og DN. Dette er en nasjonal strategi for å fremme trivsel, næring og miljø i de kommunene og stedene som får statusen. I mars 2009 ble Nordreisa kommune involvert i søknader til ”Verdiskapingsprogrammet Naturarven”, som også er et nasjonalt prøveprosjekt over 5 år. Her vil ventelig reiselivsperspektivet være sentralt mht videre utvikling. Disse satsingene er såpass nye at det foreløpig ikke er klart hvordan arbeidet vil gripes an og utvikle seg.

Kåfjord kommune er involvert i prosjekt med småsamfunnssatsing, der de har ønsker om å utvikle det naturbaserte reiselivet som del av dette. Kommunen har konkrete planer om en hengebru i det fascinerende Tørfossjuvet i forlengelsen av Kåfjorddalen opp mot områdene ved Guolasjavri, men ikke inne i verneområdet. Kommunen har tanker og planer om en turistmessig satsing med Guolasjavri, også som en del av innfallsporten til Raisduottarhalti og Halti, men dette er ikke konkretisert i form av en plan/planer enda.

Samlet sett kan det slås fast at det forefinnes en del planer, og et tydelig potensiale om satsing på naturbasert turisme. Det er likevel få klare planer og strategier mht utvikling av dette. Det forefinnes

heller ikke en vedtatt forvaltningsplan for verneområdene som sier noe konkret om dette. Siden åpningen av verneområdene i 1986, er den mest markante endringen av vernereglene kommet i 2003. Da ble forbudet mot kommersiell turisme opphevet i RNP. Sett i forhold til de tall og erfaringer som finnes, har det ikke vært noen markant økning i turismen som en direkte konsekvens av denne regelendringen.

Næringsaktører i verneområdene er:

Navn:	Tilhold:	Områdebruk:	Type:
Reisa Elvelag	Nordreisa	RNP/elva	Laksefiske
Elvebåtsenteret AS	Nordreisa	RNP	Transport/guiding/ Service/utleie
Polarctica	Nordreisa/Tromsø	RNP	Opplevelser
Reisadalen hytteutleie	Nordreisa	RNP	Hytteutleie, guiding/ opplevelse
Sappen leirskole	Nordreisa	RNP/RLVO	Utleieservice, overnatting m.v.
Norveg AS Gammetunet	Nordreisa	RNP/RLVO	Utleie/kurs
Xtra Puls	Kåfjord	RLVO	Opplevelser
Lyngshestlandet	Nordreisa	RNP/RLVO	Opplevelser/kurs
Reisastua	Nordreisa/Tromsø	RNP/RLVO	Fiske, opplevelser, kurs
Reisadalen hytteutleie	Nordreisa	RNP/RLVO	Hytteutleie, service

Kilde: Troms Reiseliv AS, 2008

Listen er ikke uttømmende. Det er et visst antall bedrifter og foretak som nytter verneområdene i tillegg til ovenfor nevnte, enten direkte eller som avledete tilbud av sin øvrige virksomhet. Ofte er dette i kombinasjoner med av de ovenstående aktørene.

For næringsmessig bruk av RLVO via Guolasjavri antas det at her er flere bedrifter/foretak som driver noe virksomhet herfra, men ikke i særlig stor skala. I tillegg kommer de finske aktørene som jevnlig bruker dette området, men heller ikke her finnes konkrete tall.

Kåfjord kommune har over tid arbeidet med næringsutvikling knyttet til områdene i Kåfjorddalen og ved Guolasjavri. Kommunen er i gang med et prosjekt som heter "Småsamfunnsatsing og Kulturbasert næringsutvikling" dette prosjektet omfatter det meste av de planene som kommunen har får dette området.

Hovedmål med prosjektet er å skape nytt næringsgrunnlag gjennom å utvikle Kåfjord som reisemål. Metoden er å ha lokal utvikling i fokus, bruke de prosessene som allerede er i gang som motorer for utviklingen og bruke geoturisme som veiledning i arbeidet.

Et av arbeidsområdene er naturbasert næring med disse tiltakene;

- Delprosjekt vandring: tilrettelegging og info, kart, merking med mer.
- Utvikle lokalt system for vedlikehold og skjøtsel av turløyper, felles uteplasser, kulturminner m m
- Etablere fond for vedlikehold
- Bygge hengebru i Sabetjohka
- Arbeide med alle opplevelsesmuligheter innen naturbasert næring som vandring, sykling, ski, frikjøring ski, havfiske og opplevelser på fjorden, fiske i vann og elver, isfiske, isklatring, skuter m m: - Tilrettelegging, informasjon, utvikle produkter sammen med aktørene
- Tilrettelegge for bruk av naturen som ”produkt”, f eks merking, skilting, kart, internett, turbeskrivelser, turpakker

I oppbyggingen av vandring som aktivitetsprodukt vil aksene Kåfjorddalen fra fjordbunnen i Birtavarre til Halti, Finlands høyeste fjell ha høyest prioritert. Bygging av Sami Rintalas hengebru over juvene i Sabetjohka er det største og viktigste enkelttiltak. Hengebroen vil gi en direkte vandrevei til høyfjellet og en spektakulær trasé gjennom og over de dramatiske juvene. Hengebroen er et svært viktig tiltak for profil og oppmerksomhet i markedet i tillegg til den konkrete produkt- og konseptutviklingen den representerer.

Verneområdene blir viktige trekkplaster for turister langs vandreveien / aksene Ishavet – Halti. Både sommer og vinterstid med lett tilgjengelighet med, bilveg, vandrestier og scooterløyper. Det er planlagt noe tilrettelegging i området (i Kåfjord kommune), med merking og informasjon, bla. Til toppen av Finsk Halti.

Det planlegges en inngangsportale til verneområdene, lignende den i Reisadalen til verneområde fra Kåfjord. Med parkeringsplass, informasjonstavler, toalett, rasterplass. Den er planlagt ved Guolas. Det har og er fortsatt under planlegging også et reiselivsanlegg ved Guolas. Disse tiltakene er ikke 100 % plassert da de ikke er arealmessig avklart.

Nordreisa kommune har også over flere år arbeidet fram tanker og planer for en sterkere satsing på naturbasert turisme. Desember 2008 ble et prosjekt som heter ”Arktiske nasjonalparkopplevelser” avsluttet. Dette prosjektet er en del av grunnlagsarbeidet for en videre satsing, med planlagte tiltak de kommende årene. Nordreisa kommune legger stor vekt på tilrettelegging av definerte områder i et nøye planlagt system, der fellesgodene (natur, fasiliteter) har et stort fokus, men også overvåking / monitoring som en del av helheten.

Nordreisa kommune er pekt ut som nasjonalparkkommune og nasjonalparklandsby, og er i gang med å utforme prosjekt og arbeidsoppgaver tilhørende disse profilene. Videre vil kommunen søke om å delta i ”Verdiskapingsprogrammet Naturarven”, som har verdiskaping som mål (knyttet til vernede områder).

Kilder og materiale

NINA Fagrappport 72: Bruk og forvaltning av nasjonalparker i fjellet, NINA Norsk institutt for naturforskning 2003

St.prop. nr.65 (2002 – 2003): "Fjellområdene - Bruk, vern og verdiskaping" (Fjellteksten)

Besøkskartlegging for Reisa nasjonalpark 2008, Nordreisa kommune 2008

Brukerundersøkelse for Reisa nasjonalpark 2008, Nordreisa kommune/Nordlandsforskning 2008

Årsmelding 2007 for Reisa nasjonalpark og Raisduottarhaldi landskapsvernområde, Statskog Fjelltjenesten 2007

Årsmelding 2008 for Reisa nasjonalpark og Raisduottarhaldi landskapsvernområde, Statskog Fjelltjenesten 2008

Leirplasser i Reisa nasjonalpark, Sieimma – Nedrefoss, Statskog Fjelltjenesten 2003

Interesse for og besøk i nasjonalparker og andre naturområder blant utenlandske turister i Norge, Transportøkonomisk institutt 791/2005

Tromsø og omegn turistforening: Årbok 1938, Tromsø og omegn turistforening 1938

Grunnlag for vannbruksplanlegging i Reisaelva, Registreringer og status, Nordreisa kommune 1992

www.reisa-elvelag.com, Statistikk og fangsrapporteringer 2006, Om sesongen 2007

www.reisaelva.no Om sesongen 2008, Fangsttall

Troms Reiseliv AS, Ferieguiden Troms 2008, samt nettsider www.visittroms.no

NOU 1983: 42 Naturfaglige verdier og vassdragsvern

Framtidsscenarioer for friluftslivet, Teknologirådet Jon Fixdal PP-presentasjon 2007